

RPW/188745/2023 P
Data: 2023-09-22
Dolnośląski Urząd Wojewódzki
we Wrocławiu - Kancelaria

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.009.01.2023

Pan
Jarosław Obremski
Wojewoda Dolnośląski
Dolnośląski Urząd Wojewódzki
Plac Powstańców Warszawy 1
50-153 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/003 – Działania wybranych organów administracji publicznej na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Dolnośląski Urząd Wojewódzki ¹ , plac Powstańców Warszawy 1, 51-130 Wrocław
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Obremski, Wojewoda Dolnośląski, od 5 grudnia 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie przez wojewodę warunków umożliwiających prawidłowe i skuteczne udzielenie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa Realizacja wybranych zadań związanych z obsługą klienta2. Realizacja działań w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy oraz ich efekty
Okres objęty kontrolą	Od 24 lutego 2022 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce (31 sierpnia 2023 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Marlena Przybylak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/52/2023 z 17 maja 2023 r.2. Jarosław Palęga główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/56/2023 z 26 maja 2023 r.

(akta kontroli str.1-4, 1542)

¹ Dalej: DUW lub Urząd.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Wojewody w zakresie zapewnienia warunków umożliwiających prawidłowe i skuteczne udzielanie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, realizację działań związanych z udzielaniem ww. pomocy oraz uzyskane tą pomocą efekty.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W Urzędzie, w związku z napływem obywateli z Ukrainy, podjęto odpowiednie działania dla zapewnienia warunków organizacyjno-kadrowych umożliwiających prawidłową i skuteczną realizację zadań dotyczących pomocy obywatelom Ukrainy. Identyfikowano i analizowano potrzeby obywateli Ukrainy w celu zapewnienia optymalnych działań, w tym finansowych. Wojewoda przekazywał jednostkom samorządu terytorialnego⁴ wytyczne dotyczące dysponowania środkami Funduszu Pomocy w celu zapewnienia ich sprawnej i prawidłowej obsługi oraz sprawował nadzór na sposobem ich wydatkowania. Prawidłowo dokonywano zmian w budżecie Wojewody po otrzymaniu decyzji o zwiększeniu go środkami pochodzącymi z rezerw. Ponadto prawidłowo koordynowano działania podejmowane w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy na terenie województwa dolnośląskiego oraz obsługiwano środki z Funduszu Pomocy, a także bez zbędnej zwłoki przekazywano je poszczególnym jst. Monitorowano poziom wykorzystania środków z Funduszu przekazanych na pomoc obywatelom Ukrainy oraz dokonywano oceny uzyskanych efektów działań prowadzonych w województwie w zakresie udzielania pomocy obywatelom Ukrainy z uwzględnieniem wydatkowanych środków. Wojewoda posiadał wiedzę dotyczącą liczby dostępnych miejsc w punktach zbiorowego zakwaterowania i na bieżąco monitorował ich stan oraz zapewnił funkcjonowanie punktów recepcyjnych i informacyjnych dla obywateli Ukrainy oraz transport do miejsc zakwaterowania i innych miejsc wskazanych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁵. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶ oraz ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁷ wylaniano oferty złożone przez organizacje pozarządowe i inne uprawnione podmioty w celu dofinansowania zadań dotyczących udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy. Stwierdzono jednak, że zawarte umowy nie były zgodne ze wzorem określonym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań⁸. Rzetelnie dokonywano rozliczenia przekazanych dotacji przed ich zatwierdzeniem. Wojewoda współpracował z organami samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi oraz podejmował działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w związku z napływem obywateli Ukrainy.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: jst.

⁵ Dz. U. z 2023 r., poz. 103, ze zm. Dalej: ustawa o pomocy.

⁶ Dz. U. z 2023 r., poz. 1270, ze zm.

⁷ Dz. U. z 2023 r., poz. 571. Dalej: ustawa o działalności pożytku publicznego.

⁸ Dz. U. poz. 2057. Dalej: rozporządzenie w sprawie wzorów umów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie przez wojewodę warunków umożliwiających prawidłowe i skuteczne udzielenie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Opis stanu faktycznego

1. W związku z pomocą obywatelom Ukrainy w DUW realizowano zadania polegające m.in. na: a/ prowadzeniu Punktu Recepcyjnego, b/ przygotowaniu, wyposażeniu i koordynowaniu funkcjonowania punktu informacyjnego na terenie Dworca PKP Wrocław Główny, c/ organizacji i realizacji zadań wojewódzkiego centrum koordynacji relokacji obywateli z Ukrainy, d/ przygotowywaniu i rozliczaniu porozumień/dotacji na rzecz jst w zakresie zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy, e/ przygotowywaniu koordynacji zbierania darów z jst oraz innych podmiotów, f/ nadzór nad organami gmin w zakresie realizacji zadań polegających na nadawaniu numerów PESEL oraz potwierdzaniu tożsamości, g/ zapewnieniu środków z Funduszu Pomocy dla gmin i powiatów na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej oraz zadań własnych.

(akta kontroli str. 731-733, 758-766)

Realizacja ww. zadań nie była przypisana konkretnym komórkom organizacyjnym kontrolowanej jednostki w formie pisemnej poprzez stosowne zapisy w regulaminie organizacyjnym Urzędu, jak i również nie była ujęta w zakresach obowiązków pracowników je wykonującym. Zadania te wykonywało łącznie ponad 200 pracowników w różnych komórkach organizacyjnych Urzędu, tj. 55 pracowników Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego (dalej: Wydział BiZK), czterech pracowników Wydziału Finansów i Budżetu, 16 pracowników Wydziału Administracji i Logistyki, 10 pracowników Biura Wojewody, ok. 79 pracowników Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców (dalej: Wydziału SOC), trzech pracowników Wojewódzkiego Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (dalej: WZdSON), 17 pracowników Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej (dalej: Wydziału ZIPS), trzech pracowników Wydziału Organizacji i Rozwoju oraz 26 pracowników Oddziału Informacji, Projektów i Współpracy Instytucjonalnej.

(akta kontroli str. 731-732)

Wojewoda wyjaśnił: *Na wstępie należy zaznaczyć, iż zadania wykonywane przez pracowników tuł. Urzędu w ramach realizacji działań pomocowych dla obywateli Ukrainy zostały wskazane dla poszczególnych pracowników w formie ustnego polecenia wykonywania - innych zadań zleconych przez kierownictwo Wydziału/Biura - wskazanych w zakresach czynności, w ramach kompetencji właściwych dla poszczególnych oddziałów. Zadania pomocowe realizowane przez pracowników Biura Administracji i Logistyki odpowiadały ich kwalifikacjom i zajmowanym stanowiskom oraz były zgodne z ich zakresami obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności, tj.: konfiguracja sprzętów IT w Punkcie Informacyjnym przez pracowników Oddziału Obsługi Teleinformatycznej, transport wyposażenia Punktu Informacyjnego przez pracowników Oddziału Inwestycji i Transportu czy czynności bieżącej obsługi przez pracowników Oddziału Obsługi Urzędu. Konieczne zakupy niezbędnych usług i materiałów realizowane były przy tym przez poszczególne oddziały w zależności od przedmiotu zamówienia. Działania*

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

pomocowe realizowane były w Wydziale SOC z uwagi na określone w Regulaminie Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu zadania tego Wydziału (wprowadzony zarządzeniem nr 166 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 czerwca 2016 r.), tj. prowadzenie spraw z zakresu legalizacji pobytu i pracy cudzoziemców, nadzoru na działalnością organów gmin w zakresie realizacji ustawy o ewidencji ludności, współpraca z organizacjami pozarządowymi, szkołami i uczelniami oraz innymi instytucjami zaangażowanymi w procesy integracji cudzoziemców. Pracownicy Wydziału SOC, którzy wspierali punkt informacyjny utworzony na dworcu głównym PKP we Wrocławiu, zgłaszali się do dyżurów dobrowolnie. W Wydziale Finansów i Budżetu tuż. Urzędu zadania związane z pomocą obywatelom Ukrainy wpisuje się w funkcję dysponenta części, która przypisana jest Wydziałowi Finansów, Budżetu i obejmuje zadania wskazane w Regulaminie DUW we Wrocławiu, w tym m.in. 1) prowadzenie ksiąg rachunkowych w zakresie dochodów i wydatków budżetowych, realizacji programów i projektów finansowanych ze środków europejskich oraz innych operacji finansowych, w odniesieniu do zadań finansowanych przez dysponenta części budżetowej, z uwzględnieniem układu klasyfikacji budżetowej, jak i układu budżetu zadaniowego; 2) współpraca z bankami i obsługa rachunków bankowych dysponenta części budżetowej w zakresie budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich; 3) realizacja dyspozycji finansowych i przygotowywanie przelewów. W przypadku Wydziału ZiPS, zadania powierzono pracownikom, którzy na podstawie posiadanych zakresów czynności, na swoich stanowiskach pracy realizowali już wcześniej w zdecydowanej większości zadania przedmiotowo i podmiotowo tożsame z zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy (w szczególności z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i pieczy zastępczej, zatrudnienia socjalnego, świadczeń rodzinnych, opieki nad dziećmi do lat 3). W odniesieniu do sześciu pracowników wykonujących systematycznie i najwięcej czynności związanych z zapewnieniem środków finansowych z Funduszu Pomocy, dodatkowe zadania opisano we wnioskach o przyznanie dodatku zadaniowego, zatem powierzono je z zachowaniem formy pisemnej (...). Należy zauważyć, że w związku z koniecznością pomocy obywatelom Ukrainy finansowanej z Funduszu Pomocy, zwiększona został nakład pracy (m.in. dodatkowe zapotrzebowania, rozliczenia, sprawozdawczość, dyspozycje przekazania środków itp.). W WZdSON realizacja tych zadań wynikała przede wszystkim z przepisów obowiązujących organ i obowiązków służbowych pracowników.

(akta kontroli str. 766-767, 774-874)

W dniu 24 lutego 2022 r. Wojewoda Dolnośląski powołał trzech pełnomocników do prowadzenia spraw w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy, tj. pełnomocnika koordynowania jst województwa dolnośląskiego w sprawach dotyczących dyslokacji obywateli z Ukrainy, pełnomocnika do koordynowania punktem recepcyjnym znajdującym się na terenie starego terminalu lotniczego przy ul. Skarżyńskiego 36 we Wrocławiu oraz pełnomocnika do koordynacji zbierania darów z jst oraz firm i organizacji zlokalizowanych na terenie województwa dolnośląskiego, które miały być przekazane przez Rządową Agencję Rezerw Strategicznych do osób potrzebujących na Ukrainie. Pełnomocnictw tym osobom udzielono do 31 grudnia 2022 r. Wojewoda wyjaśnił: że ww. pełnomocnictwa nie były przedłużane. Przedmiotowa sytuacja wynika z faktu, że zakres zadaniowy dot. dyslokacji uchodźców został przekazany i jest realizowany jako zadanie dodatkowe przez Wydział BiZK tutejszego Urzędu, punkt recepcyjny na terenie portu lotniczego już nie funkcjonuje, natomiast w roku 2023 r. nie prowadzono akcji zbierania darów dla uchodźców dla Ukrainy.

(akta kontroli str. 875-878)

W związku z napływem obywateli z Ukrainy przy Wojewodzie działały: 1/ Zespół ds. architektoniczno-deweloperskich¹⁰, którego podstawowym zadaniem było usprawnienie procesu zakwaterowania i rozlokowania obywateli z Ukrainy, a także poprawienie standardów ich zamieszkania na terenie województwa dolnośląskiego, 2/ Sztab ds. medycznych, którego zadaniem była koordynacja pomocy i usług medycznych udzielanych obywatelom z Ukrainy, 3/ Zespół ds. rynku pracy, edukacji, kształcenia ustawicznego, Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego we Wrocławiu, do zadań którego należało m.in. opiniowanie działań administracji rządowej i samorządu województwa dolnośląskiego w obszarze rynku pracy i przeciwdziałania bezrobociu; przedstawianie opinii na temat funkcjonowania służb zatrudnienia, współdziałanie z instytucjami rynku pracy i edukacji oraz partnerami społecznymi w projektowaniu efektywnego rozwoju rynku pracy, monitorowanie i analiza sytuacji na rynku pracy Dolnego Śląska w związku z migracją obywateli Ukrainy i innych państw z powodu działań wojennych, analiza przepisów prawa związanych z organizacją zatrudnienia obywateli innych państw z powodu działań wojennych.

(akta kontroli str. 742-745, 767-768, 880-922)

Wojewoda wskazał, m.in. że z uwagi na to, iż wykonywanie zadań dotyczących pomocy obywatelom Ukrainy *jest nagłe i tymczasowe, a przede wszystkim uzależnione od sytuacji za wschodnią granicą państwa, zmiany organizacji pracy wprowadzane są na bieżąco i krótkotrwale, celem wykonania zadania wskazanego przez kierującego komórka organizacyjną oraz powrót do zadań podstawowych.* Ponadto z uwagi na skalę napływu obywateli z Ukrainy, Zarządzeniem nr 139 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 15 maja 2023 r. w regulaminie organizacyjnym, w § 45 ust. 4 w pkt 30 dodano nowe zadanie Wydziału ZiPS w zakresie Oddziału Zabezpieczenia Społecznego, tj. koordynacja działań w zakresie integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 768, 913-928)

Zwiększenie zatrudnienia w DUW o 26 osób miało związek z realizacją projektu dofinansowanego ze środków z Unii Europejskiej nr 2/14-2022/OG-FAMI *Integracja, adaptacja, akceptacja. Wsparcie obywateli państw trzecich na Dolnym Śląsku - Etap II* w ramach Oddziału Informacji, Projektów i Współpracy Instytucjonalnej oraz jednej osoby zatrudnionej również w 2022 r. w Wydziale BiZK, celem realizacji zadań pomocowych dla obywateli Ukrainy. Ponadto pracownicy DUW w razie potrzeby wykonywali prace w godzinach nadliczbowych, za którą przysługiwał czas wolny w tym samym wymiarze.

(akta kontroli str. 732, 768-769, 1531-1698)

Wojewoda angażował pracowników innych urzędów zespolonej administracji rządowej w województwie do realizacji zadań dotyczących udzielania pomocy obywatelom Ukrainy. Pismem z dnia 9 marca 2022 r. na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹¹ zwrócił się o udzielenie wsparcia przy wykonywaniu zadań związanych z zaistniałą sytuacją do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Dolnośląskiego Kuratora Oświaty, p.o. Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Rybackiej, Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Łowieckiej, Dolnośląskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej,

¹⁰ Efektem prac zespołu było m.in. wypracowanie zapisów dokumentu „Rekomendacje do dolnośląskiego programu działań na rzecz zwiększenia zasobów” mieszkaniowych z przeznaczeniem na zakwaterowanie i zamieszkanie uchodźców z Ukrainy” z dnia 15 kwietnia 2022 r.

¹¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 190.

Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Transportu Drogowego, Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego. Osoby wskazane przez kierowników ww. jednostek wykonywały zadania związane z obsługą punktu informacyjnego, punktów recepcyjnych oraz wojewódzkiego centrum koordynacji relokacji obywateli Ukrainy¹². Zgodnie z informacją Wojewody osoby wskazane przez kierowników poszczególnych jednostek pełniły obowiązki w punktach informacyjnych i recepcyjnych: od 12 do 14 marca 2022 r. – 23 osoby dziennie; od 15 do 28 marca 2022 r. – 16 osób dziennie; od 29 marca do 5 kwietnia 2022 r. – 12 osób dziennie; od 15 kwietnia do 30 maja 2022 r. – 10 osób dziennie; od 31 maja do 12 czerwca 2022 r. – 8 osób dziennie, natomiast w centrum relokacji obowiązki pełniło: od 18 marca do 1 kwietnia 2022 r. – 6 osób dziennie; od 4 kwietnia do 13 maja 2022 r. – 3 osoby dziennie; od 16 maja do 1 lipca 2022 r. – 8 osób tygodniowo (poniedziałek, czwartek, piątek); od 4 lipca do 19 sierpnia 2022 r. – 8 osób co drugi tydzień (poniedziałek, czwartek, piątek).

(akta kontroli str. 736-738, 929-947)

W celu realizacji zadań pomocowych ze środków rezerwy celowej zakupiono m.in. plakaty i ulotki informacyjne dla obywateli Ukrainy w celu wyposażenia punktu informacyjnego (koszt 19 680 zł), leki do punktu recepcyjnego na terenie starego portu lotniczego (koszt 2 457 zł), dwa roll-upy informacyjne na potrzeby punktu informacyjnego (koszt 381,30 zł), polary dla obsługi punktu informacyjnego (koszt 4 250 zł), odblaskowe kamizelki identyfikacyjne z oznaczeniami Urzędu dla pracowników kierujących ruchem obywateli Ukrainy w obrębie Dworca PKP Wrocław Główny i punktu informacyjnego (koszt 5 900 zł).

(akta kontroli str. 738, 948-962)

W DUW w kwietniu 2020 roku utworzono infolinię¹³, której celem było udzielanie cudzoziemcom informacji ogólnych, jak i informacji w sprawach indywidualnych, którą wykorzystywano również przy udzielaniu pomocy obywatelom Ukrainy przybyłym do RP w związku z konfliktem zbrojnym. Zapewniono możliwość prowadzenia rozmowy w języku polskim, rosyjskim, ukraińskim i angielskim. Przy obsłudze infolinii zatrudniano po pięciu konsultantów ze znajomością języka ukraińskiego, rosyjskiego i angielskiego¹⁴. Pracownicy Infolinii pomagali przy wypełnianiu formularzy urzędowych, udzielali informacji na temat m.in. legalności pobytu, dostępu do rynku pracy, funduszy pomocowych, świadczeń rodzinnych, mieszkaniowych, pomocy humanitarnej. Infolinia udostępnia obecnie 10 linii telefonicznych w dni powszednie, w godzinach od 8:30 do 15:30. Kontakt z infolinią odbywa się również za pośrednictwem adresu e-mail: infoopt@duw.pl. W ramach infolinii, od kwietnia 2021 r., działa również punkt informacyjny usytuowany na terenie wrocławskiego portu lotniczego, który wykorzystywany był również w związku z przybyciem obywateli Ukrainy w 2022 r.

(akta kontroli str. 738-739)

¹² Wojewódzki Punkt Informacyjny, Dworzec Główny PKP we Wrocławiu zakończył funkcjonowanie –13 czerwca 2022 r. punkt został przekazany Centrum Wsparcia Uchodźców – Fundacja Ukrainy. Wojewódzki Punkt Recepcyjny, przy ul Wittiga 4 (akademik Politechniki Wrocławskiej – T16) zakończył funkcjonowanie 31 maja 2022 r. Wojewódzki Punkt Recepcyjny na terenie Portu Lotniczego (stary terminal) zakończył funkcjonowanie 5 kwietnia 2022 r.

¹³ W ramach projektu Wojewody Dolnośląskiego numer 10/10-2019/OG – FAMI „Wsparcie działań Wojewody Dolnośląskiego w obszarze obsługi obywateli państw trzecich” współfinansowanego z Programu Krajowego Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji. W grudniu 2022 roku Infolinia została dołączona do kolejnego projektu Wojewody Dolnośląskiego numer 2/14-2022/OG-FAMI pt. „Integracja, adaptacja, akceptacja. Wsparcie obywateli państw trzecich na Dolnym Śląsku – Etap II” współfinansowanego z Programu Krajowego Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji oraz budżetu państwa.

¹⁴ Liczbę obsługujących infolinię nie zmieniła się w związku z napływem większej liczby cudzoziemców, tj. obywateli Ukrainy

W Urzędzie nie zatrudniono obywateli Ukrainy na podstawie art. 23a ustawy o pomocy Wojewoda wyjaśnił, że *Dyrektorzy komórek organizacyjnych DUW starali się ograniczać negatywne skutki wykonywania dodatkowych zadań związanych z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy poprzez racjonalne delegowanie zadań uwzględniając bieżące priorytety.*

(akta kontroli str. 739)

2. Wojewoda określił procedury obowiązujące w Urzędzie dotyczące zasad i sposób realizacji zadań dotyczących udzielania pomocy obywatelom Ukrainy. Procedury dotyczące obsługi środków z Funduszu Pomocy, w tym m.in. termin składania przez jst wniosków o zasilenie ze środków Funduszu Pomocy, wzór wniosku o zasilenie, termin raportowania stanu wykorzystania środków określono w dokumencie pn. *Zasady obsługi środków Funduszu Pomocy* Wojewoda 1 marca 2022 r. polecił wszystkim starostom oraz prezydentom miast na prawach powiatu wyznaczenie spośród członków Powiatowych Zespołów Zarządzania Kryzysowego osób do kontaktu z Urzędem Wojewódzkim ws. relokacji obywateli Ukrainy. Osoby te miały być dyspozycyjne całą dobę. Wojewoda polecił także, aby codziennie raportowano o liczbie wolnych i zajętych miejsc w miejscach zbiorowego zakwaterowania zorganizowanych przy jednostkach samorządowych na terenie miasta/powiatu. W tym samym dniu jst zostało także polecane stałe monitorowanie sytuacji na poziomie gminy/powiatu, w tym także prośba o przekazywanie informacji o potrzebach wyposażenia miejsc pobytu. Ponadto pismem z 3 marca 2022 r. zmienionym pismem z 25 marca 2022 r. Wojewoda określił zasady wnioskowania jst dotyczące organizacji doraźnych miejsc zakwaterowania, organizacji wyżywienia, zapewnienia opieki socjalnej – bytowej dla obywateli Ukrainy.

Zarządzeniem nr 126 z 17 maja 2022 r.¹⁵ wprowadzono również regulamin zlecenia organizacjom pozarządowym, podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz związkom zawodowym zadań publicznych w celu zapewnienia pomocy obywatelom Ukrainy¹⁶. W celu oceny ofert na realizację zadań publicznych w celu zapewnienia pomocy obywatelom Ukrainy, przebywającym na terenie województwa dolnośląskiego, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa zarządzeniem nr 132 z 26 maja 2022 r. powołano Komisję, w skład której weszło czterech pracowników Urzędu, określono jej regulamin, wzór karty oceny merytorycznej oferty oraz wzór oświadczenia o bezstronności i poufności.

(akta kontroli str. 740, 963-968, 972-981, 1099-110)

3. Wojewoda dysponował informacjami o liczbie obywateli Ukrainy przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania. Informacje pozyskiwane były w oparciu o raporty dotyczące zajętości miejsc zakwaterowania przesyłane cyklicznie przez powiaty m.in. na w związku z pismem Wojewody z 1 marca 2022 r. Wojewoda wyjaśnił, że *sytuacja była monitorowana na bieżąco i w takim samym trybie rozwiązywano pojawiające się problemy* m.in. przy pomocy zespołów doradczych (wskazanych w pkt 1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego), które za jedno z głównych zadań miały właśnie rozpoznawanie pojawiających się wyzwań. W wyniku przeprowadzonych 25 maja 2022 r. badań w zakresie stanu zatrudnienia osób przebywających w instytucjonalnych miejscach zakwaterowania obywateli Ukrainy przygotowanych na terenie Dolnego Śląska. Wojewoda wskazał również, że *prowadzone były także analizy mające dalszy horyzont czasowy. Utworzony został*

¹⁵ Zarządzenie w sprawie zasad i trybu zlecania organizacjom pozarządowym, podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.) oraz związkom zawodowym zadań publicznych w celu zapewnienia pomocy obywatelom Ukrainy, przebywającym na terenie województwa dolnośląskiego, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

¹⁶ Na podstawie art. 12 ust. 8 ustawy o pomocy.

zespół roboczy przy Wojewodzie Dolnośląskim, składający się z przedstawicieli służb Wojewody oraz niezależnych ekspertów. Stwierdzono, że największe wyzwania dotyczą zagadnień związanych z rynkiem pracy, mieszkalnictwem, oświatą oraz służbą zdrowia, dlatego właśnie w tych obszarach są prowadzone pogłębione analizy.

(akta kontroli str. 743-744, 769, 991-1110)

W odniesieniu do raportów i opracowań poświęconych problematyce pomocy obywatelom Ukrainy¹⁷ Wojewoda wyjaśnił: *Wojewoda i jego służby na bieżąco zapoznają się z powstającymi raportami i opracowaniami dotyczącymi problematyki pomocy obywatelom Ukrainy. Nie tylko z tymi wymienionymi w zapytaniu, które zostały opublikowane dopiero kilka miesięcy po agresji Rosji na Ukrainę, ale także z tymi wydanymi jeszcze w marcu 2022 r., czyli np. „Inicjatywa Nowa Solidarność” wydana przez Centrum Polityk Publicznych UEK czy „Jaka polityka wsparcia i integracji uchodźców z Ukrainy? Wyzwanie na dziś i na lata” wydane przez Fundację Batorego (...). Wymienione raporty przedstawiają różną jakość analiz oraz rekomendacji, czasami jedynie potwierdzały wiedzę, którą Wojewoda dysponował już wcześniej. Wydaje się, że rekomendowane tam działania bardzo często nie były kierowane do Wojewodów, gdyż przekraczały lub wcale nie dotyczyły jego kompetencji. Wojewoda zlecił także przygotowanie pogłębionej analizy i diagnozy dotyczącej integracji obywateli Ukrainy w województwie. W opracowaniu tej analizy wzięli udział przedstawiciele nauki. Analiza obejmowała m.in. zagadnienia związane z recepcją obywateli Ukrainy i procesem relokacji, edukacją obywateli Ukrainy, rynkiem pracy, systemem opieki zdrowotnej - jego jakością i dostępnością dla obywateli Ukrainy, zagrożeniami epidemiologicznymi dla systemu ochrony zdrowia oraz wnioski, rekomendacje i uwagi w tym zakresie.*

(akta kontroli str. 745-746, 1101-1119)

4. DUW otrzymał wytyczne dotyczące realizacji działań pomocowych na rzecz obywateli Ukrainy z Departamentu Spraw Obywatelskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji¹⁸ oraz z Departamentu Tożsamości Cyfrowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. MSWiA przekazało wytyczne dotyczące: a/ sposobu ustalania kosztu zadań polegających na nadawaniu numerów PESEL na wnioski obywateli Ukrainy oraz wykonania zdjęcia osobie ubiegającej się o nadanie numeru PESEL (pismo nr DSO nr DSO-WP-0370-6-5/2022(8) z 25 marca 2022 r.); b/ sposobu ustalania kosztu zadań polegających na nadawaniu numerów PESEL na wnioski obywateli Ukrainy na terenie Urzędu oraz poza Urzędem (pismo nr DSO-WP-0370-6-5/2022(18) z 13 czerwca 2022 r.); c/ sposobu finansowania kosztów zatrudnienia w gminach tłumaczy dokumentów potwierdzających tożsamość obywateli Ukrainy (pismo nr DSO-WEL-6120-6-53/2022 z 28 lipca 2022 r.); d/ sposobu obliczania liczby realizowanych zadań polegających na nadawaniu numeru PESEL na wnioski w Urzędzie i poza Urzędem oraz zarządzania statusem cudzoziemca UKR (nr DSO-WP-0370-6-5/2022(78) z 31 stycznia 2023 r.); e/ rekomendowanych obszarów wsparcia¹⁹, które przekazano członkom Komisji do oceny ofert na realizację zadań publicznych w celu zapewnienia pomocy obywatelom Ukrainy; f/ dotyczące obsługi środków z Funduszu Pomocy m.in. w zakresie wnioskowania o przyznanie środków i sporządzania sprawozdawczości.

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów przekazała wytyczne: a/ związane z realizacją zadania publicznego pod nazwą: *Potwierdzanie tożsamości obywateli Ukrainy*

¹⁷ Np. Biała księga, wyzwania systemowego wsparcia uchodźców na poziomie lokalnym i krajowym (Samorządowy Okrągły Stół, Wrocław, 9 maja 2022 r.), Gościnna Polska 2022+, Jak mądrze wesprzeć Polskę i Polaków w pomocy osobom uciekającym przez wojnę w Ukrainie? (WiseEuropa, czerwiec 2022 r.), Pomoc polskiego społeczeństwa dla uchodźców z Ukrainy (Polski Instytut Ekonomiczny, lipiec 2022 r.), Uchodźcy z Ukrainy w Polsce. Wyzwania i potencjał integracji (Deloitte, październik 2022 r.).

¹⁸ Dalej: MSWiA.

¹⁹ Z 15 czerwca 2022 r.

i wprowadzanie danych do rejestru danych kontaktowych na wniosek, o którym mowa w art. 9 ust. 1a i 1b ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa tj. w szczególności w zakresie sposobu ustalania kosztów tego zadania (pismo nr DTC.WTC.7202.1.562.2022, nr DTC.WTC.382.2.2023 z dnia 22 lutego 2023 r.); b/ instrukcje dotyczące współpracy przy organizacji pomocy humanitarnej z Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych.

Otrzymywano również wytyczne w zakresie zadań powiatów z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej dotyczące w szczególności: a/ sposobu oraz terminu zgłaszania potrzeb na środki Funduszu Pomocy, terminów sporządzania informacji o wysokości niewykorzystanych środków Funduszu, rozliczeń oraz przekazywania informacji w zakresie liczby obywateli Ukrainy objętych usługami asystencji w ramach realizowanego przez jst programu *Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej*; b/ sprawozdawczości w zakresie: wolnych miejsc w pieczy zastępczej dla małoletnich obywateli Ukrainy oraz danych dotyczących opiekunów tymczasowych; c/ prowadzenia ewidencji małoletnich obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nimi, oraz małoletnich obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przed przybyciem byli umieszczeni w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy.

(akta kontroli str.746-749, 1220-1237, 1249-1325)

Otrzymane wytyczne i instrukcje przekazywano na bieżąco jst oraz odpowiednim kierownikom jednostek organizacyjnych Urzędu.

(akta kontroli str.749-750, 1238-1248, 1383-1392)

5. W Urzędzie opracowano dokument określający zasady w zakresie obsługi środków Funduszu Pomocy pn. *Zasady obsługi środków Funduszu Pomocy*. Opracowanie to uwzględniało wytyczne przekazane przez MSWiA. Zasady te zostały udostępnione wszystkim jst 29 marca 2022 r. poprzez zamieszczenie ich w BIP DUW²⁰. Jednocześnie na bieżąco przekazywano wszystkim jst informacje związane z obsługą środków Funduszu, w tym w zakresie wykorzystania odsetek bankowych od środków Funduszu Pomocy oraz wytycznych do sporządzania okresowych sprawozdań. Przekazywane wytyczne odnosiły się w szczególności do sporządzania wniosków o przekazanie środków Funduszu Pomocy oraz sporządzania sprawozdawczości. W przekazanych zasadach określono m.in. terminy składania wniosków o przekazanie środków, aktualizowania zapotrzebowania na środki, sporządzania sprawozdań z realizacji poniesionych wydatków, wzory druków (wniosku, zapotrzebowania, rozliczeń i sprawozdań), obowiązek prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej dla każdego zadania. Wojewoda wyjaśnił, że *informował jednostki samorządowe o istniejących procedurach oraz wytycznych dot. zakwaterowania uchodźców, zbiórkach charytatywnych, pomocy społecznej i kwestiach związanych z pracami nad specustawą, statusem uchodźców w systemie ochrony zdrowia, edukacji, rynku pracy itd. Komunikacja była prowadzona zarówno w formie pisemnej, jak i w formie wideokonferencji z udziałem przedstawicieli jednostek samorządowych.*

(akta kontroli str. 749-750, 1376-1382)

6. Zasady dotyczące dokonywania zmian w budżecie po otrzymaniu decyzji o zwiększenie budżetu wojewody środkami pochodzącymi z rezerw określone zostały

²⁰ Zasady obsługi środków Funduszu Pomocy - Biuletyn Informacji Publicznej (duw.pl).

w DUW w zarządzeniu nr 36 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 9 lutego 2022 r. w sprawie ustalenia procedur realizacji budżetu Wojewody Dolnośląskiego²¹.

(akta kontroli str. 5-8, 727-755)

W planie budżetu Wojewody dla części 85/02 zarówno na rok 2022, jak i na rok 2023 nie zaplanowano wydatków na działania prowadzone na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy. W trakcie realizacji budżetu, w ramach planu wydatków na rok 2022, Urząd wydatkował 7,1 tys. zł z przeznaczeniem na wykonanie i zawieszenie banneru oraz ochronę punktu informacyjnego²².

(akta kontroli str. 5-8, 727-755)

Na podstawie pięciu decyzji Ministra Finansów dysponentowi części 85/02 zostały przyznane środki z rezerwy ogólnej budżetu państwa w łącznej kwocie 4 278,8 tys. zł²³, w dziale 754 *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa*, rozdziale 75421 *Zarządzanie kryzysowe* które przekazano jst na sfinansowanie zwiększonych wydatków dotyczących: 1/realizacji zadań przygotowawczych do przyjęcia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zwiększonej liczby cudzoziemców (1 548 tys. zł), 2/zapewnienia opieki i schronienia cudzoziemcom przybywającym z objętym konfliktem wojennym Ukrainy (2 730,8 tys. zł). Z wyjaśnień złożonych przez Wojewodę wynika m.in., że środki pochodzące z rezerwy ogólnej wprowadzone ww. decyzjami Ministra Finansów zostały wprowadzone do budżetu Wojewody Dolnośląskiego oraz planu finansowego w dniu wydania decyzji przez Ministra Finansów z jednoczesnym wprowadzeniem do Informatycznego Systemu Obsługi Budżetu Państwa TREZOR 3.0. W okresie objętym kontrolą Wojewoda nie tworzył rezerwy o której mowa w art. 140 ust. 4 ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli str. 5-8, 727-755, 1393-1462)

7. W latach 2022-2023 (do 30 czerwca) wpłynęła jedna skarga dotycząca nieprawidłowych warunków zakwaterowania obywateli Ukrainy w jednym z obiektów położonych w Dusznikach-Zdroju. Przeprowadzone przez Wojewodę postępowanie wyjaśniające²⁴ wykazało jedynie nieprawidłowości w zakresie działania bloku żywienia obiektu tj. a/ brak ciepłej wody i odpowiedniego wyposażenia przy umywalkach do rąk; b/ nieprawidłowy stan sanitarny szafek w pomieszczeniu dla personelu; c/ niezgodne z przeznaczeniem wykorzystywanie pomieszczenia kuchni właściwej (przechowywanie nieoczyszczonych warzyw) oraz przygotowalni wstępnej (przechowywanie chleba); d/ przechowywanie środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia; e/ przechowywanie wyrobów gotowych w urządzeniach chłodniczych bez zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem krzyżowym; f/ przechowywanie mrożonego mięsa i wyrobów gotowych bez oznakowania (ok. 100 kg).

Ustalono również, że skarżący podał nieistniejący adres zamieszkania, w związku z tym nie było możliwości załatwienia skargi.

(akta kontroli str. 1463-1482)

²¹ Zmienione zarządzeniem nr 344 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 2 grudnia 2022 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustalenia procedur realizacji budżetu Wojewody Dolnośląskiego.

²² Odpowiednio: 6 tys. zł (faktura vat nr 97/DRK/2022 z 3 marca 2022 r.) oraz 1,1 tys. zł (faktura vat nr 22/00266/DUW02 z 28 lutego 2022 r.).

²³ Zwiększeń dokonano na podstawie dwóch decyzji ministra właściwego ds. finansów publicznych – rezerwa celowa poz. 81 (decyzja nr MF/FS7.4143.3.48.2022.MF.494 z 25 lutego 2022 r. na realizację zadań określonych w uchwale Rady Ministrów nr 30/2022 z 24 lutego 2022 r. (2 mln zł), skorygowana decyzjami nr: MF/FS7/4143.3.48.2022.MF.494.K01 z 15 kwietnia 2022 r. oraz MF/FS7/4143.3.48.2022.MF.494.K02 z 30 listopada 2022 r. oraz decyzja nr MF/FS7.4143.3.60.2022.MF.663 z 11 marca 2022 r. na realizację zadań określonych w uchwale Rady Ministrów nr 45/2022 z 10 marca 2022 r. (3 mln zł), skorygowana decyzją nr MF/FS7.4143.3.60.2022.MF.663.K01 z 30 listopada 2022 r.

²⁴ Z udziałem Dolnośląskiego Komendanta Państwowej Straży Pożarnej, Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Burmistrza Miasta Duszniki-Zdrój.

Stwierdzone
nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność jednostki w zbadanym obszarze. W Urzędzie zapewniono warunki umożliwiające prawidłowe i skuteczne prowadzenie działań mających na celu udzielanie pomocy obywatelom Ukrainy.

OBSZAR **2. Realizacja działań w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy oraz ich efekty**

Opis stanu
faktycznego

1. W 2022 r. na działania podejmowane w celu pomocy obywatelom Ukrainy Wojewoda jako dysponent III stopnia przeznaczył z budżetu państwa środki finansowe w wysokości 55,6 tys. zł, z tego 48,5 tys. zł na transport – relokację obywateli Ukrainy oraz zakup materiałów i odzieży, ochrony i sprzątnięcia, wydruk materiałów informacyjnych²⁵ oraz 7,1 tys. zł na wykonanie i zawieszenie banneru oraz ochronę punktu informacyjnego. Z rezerwy ogólnej budżetu państwa na realizację działań przygotowawczych do przyjęcia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zwiększonej liczby cudzoziemców wydatkowano 1 201,5 tys. zł (w ramach paragrafu 2020 działu 754 i rozdziału 75421) i 246,5 tys. zł (w ramach paragrafu 2120 działu 754 i rozdziału 75421) oraz na sfinansowanie wydatków związanych z zapewnieniem opieki i schronienia cudzoziemcom przybywającym z objętej konfliktem wojennym Ukrainy wydatkowano 2 158,1 tys. zł (w ramach paragrafu 2020 działu 754 i rozdziału 75421) i 572,7 tys. zł (w ramach paragrafu 2120 działu 754 i rozdziału 75421). W 2023 r. nie ponoszono takich wydatków.

(akta kontroli str. 2023, 2027-2035)

2. W 2022 r. łączna kwota zasilenia na wydatki z Funduszu Pomocy przekazana przez poszczególnych dysponentów była równa kwocie zaplanowanych wydatków w tym zakresie i wyniosła 611 267,3 tys. zł. Wydatki z Funduszu Pomocy w tym okresie wyniosły 584 863,1 tys. zł, co stanowiło 95,68% otrzymanych środków. Najwięcej wydatkowano z tytułu wypłaty świadczeń pieniężnych na podstawie art. 13 ustawy o pomocy (283 562,6 tys. zł, tj. 98,99% otrzymanych środków), na zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego (227 111,1 tys. zł, tj. 96,24% otrzymanych środków) oraz z tytułu wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł (39 974,1 tys. zł, tj. 87,48% otrzymanych środków).

W 2023 r. (do 30 kwietnia) dysponenci przekazali łącznie 127 994,8 tys. zł, co stanowiło 54,1% zaplanowanych na 2023 r. środków w wysokości 236 594,8 tys. zł. Wydatki w tym okresie wyniosły 117 001,6 tys. zł, co stanowiło 91,41% otrzymanych środków. Najwięcej środków przeznaczono na sfinansowanie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego (68 870,1 tys. zł, tj. 93,7% otrzymanych środków), z tytułu wypłaty świadczeń pieniężnych na podstawie art. 13 ustawy o pomocy (35 257,5 tys. zł, tj. 87,71% otrzymanych środków) oraz z tytułu wypłaty świadczeń rodzinnych (6 606,2 tys. zł, tj. 98,94% otrzymanych środków).

(akta kontroli str. 2034-2035)

W przypadku zadań polegających na potwierdzaniu tożsamości, orzekaniu o niepełnosprawności na rzecz obywateli Ukrainy, wypłaty stypendiów i zasiłków szkolnych dla uczniów, ewidencji i wsparcia małoletnich oraz świadczeń z pomocy społecznej, różnica pomiędzy kwotą przekazanych środków a kwotą wydatków przekraczała 20%, tj. wynosiła ona odpowiednio 33,56%, 51,57%, 78,75%, 26,22% i 30,27%. Natomiast wg stanu na 30 kwietnia 2023 r. różnica ta była wyższa niż 20%

²⁵ Rezerwa celowa MF/FS7.4143.3.48.2022.MF.494 – RO MF na przyjęcie cudzoziemców, cz. 81.

w przypadku zapewnienia transportu (93,72%), zapewnieniu środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów (32,07%), nadania numerów PESEL (35,19%), wykonania zdjęć osobie ubiegającej się o nadanie numeru PESEL (70,02%), ewidencji i wsparcia małoletnich (94,42%). Wojewoda wyjaśnił, że podejmował działania mające na celu wyjaśnienie przyczyn tych rozbieżności, i tak: a/ w przypadku potwierdzania tożsamości, zgodnie z wytycznymi dysponenta Funduszu, kwota otrzymanych środków w grudniu 2022 r. mogła być przeznaczona również na realizację ww. zadania w styczniu 2023 r.; w przypadku orzekania o niepełnosprawności obywateli Ukrainy rozbieżności wynikały z braku wytycznych w przypadku szacowania zapotrzebowania oraz braku możliwości precyzyjnego oszacowania liczby osób wnioskujących o ustalenie niepełnosprawności; b/ w przypadku wypłaty stypendiów i zasiłków szkolnych dla uczniów różnice wynikały z braku możliwości właściwego oszacowania zapotrzebowania oraz częste zmiany pobytu obywateli Ukrainy; w odniesieniu do ewidencji i wsparcia małoletnich różnica wynikała z przeszacowania skali napływu dzieci z Ukrainy; w przypadku świadczeń z opieki społecznej różnica również wynikała z braku możliwości dokładnego oszacowania liczby osób wymagających wsparcia oraz braku możliwości wypłaty świadczeń z uwagi na zmiany miejsca zamieszkania obywateli Ukrainy.

W 2023 r. różnica wynikała z mniejszych niż zakładano potrzeb, które ustalono na podstawie wykorzystania środków w 2022 r. Najwyższe środki w 2022 r. wykorzystano: a/ Starostwo Powiatowe w Kłodzku - kwota 13 622,8 tys. zł, z tego najwięcej na zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia 13 520,5 tys. zł oraz na zapewnienie środków czystości 84,2 tys. zł; b/ Starostwo Powiatowe w Jeleniej Górze - kwota 7 440,9 tys. zł, z tego najwięcej na zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia 7 416,9 tys. zł oraz pieczę zastępczą 23,9 tys. zł; c/ Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu - kwota 6 401,7 tys. zł z tego najwięcej na zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia 6 390,9 tys. zł oraz pieczę zastępczą 10,8 tys. zł. Najniższe środki wydatkowała Starostwo Powiatowe w Górze - kwota 282,7 tys. zł z tego najwięcej na zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia 269,1 tys. zł oraz zapewnienie środków czystości 11,9 tys. zł; Starostwo Powiatowe w Legnicy - kwota 273,5 tys. zł z tego najwięcej zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia 255,4 tys. zł oraz na zapewnienie środków czystości 8,4 tys. zł; Starostwo Powiatowe w Oławie - kwota 271,7 tys. zł z tego najwięcej na zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia 224,5 tys. zł oraz na pieczę zastępczą 23,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 2034-2035, 2048-2152)

3. W latach 2022-2023 realizowano dwa projekty dofinansowane ze środków budżetu Unii Europejskiej: a/ Projekt nr 2/14-2022/OG-FAMI *Integracja, adaptacja, akceptacja. Wsparcie obywateli państw trzecich na Dolnym Śląsku – Etap II* dofinansowany ze środków Funduszu Azylu, Migracji i Integracji i budżetu państwa²⁶; łączny koszt kwalifikowalny projektu wynosił 7 611,2 tys. zł, z tego kwota dofinansowania nie mogła przekroczyć 5 708,4 tys. zł (75% kosztów kwalifikowalnych projektu); celem projektu było wsparcie na poziomie województwa dolnośląskiego w zakresie przyjmowania oraz integracji obywateli Ukrainy i innych krajów trzecich, którzy wjechali na terytorium do Polski w wyniku działań zbrojnych na terenie tego kraju oraz pozostałych obywateli państw trzecich.; b/ projekt nr 9/8-2017/OG-FAMI pn. *Integracja, adaptacja, akceptacja. Wsparcie obywateli państw trzecich zamieszkałych na Dolnym Śląsku*, dofinansowany również z ww. Funduszu²⁷

²⁶ Na podstawie porozumienia finansowego nr PL/2022/FAMI/OG.14.2 zawartego 9 listopada 2022 r. pomiędzy Departamentem Funduszy Europejskich MSWiA, Centrum Obsługi Projektów Europejskich MSWiA oraz Wojewodą Dolnośląskim.

²⁷ Na podstawie porozumienia finansowego nr PL/2018/FAMI/OG.8.9 zawartego 25 czerwca 2018 r. pomiędzy Departamentem Funduszy Europejskich MSWiA, Centrum Obsługi Projektów Europejskich MSWiA oraz Wojewodą Dolnośląskim.

(zakończony w lipcu 2022 r.); łączny koszt kwalifikowalny projektu wynosił 4 680 213,73 zł, z tego kwota dofinansowania nie mogła przekroczyć 4 565 013,73 zł (maksymalnie 97,54% w tym 75% kosztów kwalifikowalnych projektu z Funduszu, a pozostałą część z budżetu państwa); celem projektu było m.in. wzmocnienie procesu integracji obywateli państw trzecich poprzez stworzenie szerokiej oferty forma wsparcia dopasowanej do potrzeb cudzoziemców, aktywizacja zawodowa, podniesienie kompetencji językowych, podniesienie świadomości różnorodności kulturowej, zapobieganie dyskryminacji, wyrównywanie szans edukacyjnych.

(akta kontroli str. 1531-1698)

4. Wojewoda koordynował działania organów władzy publicznej oraz organizacji pozarządowych i przedsiębiorców w zakresie udzielania pomocy obywatelom Ukrainy na terenie województwa dolnośląskiego. Koordynacją objęci byli wójtowie, burmistrzowie, prezydenci, starostowie, administracja zespolona i niezespolona, tj. Komendant Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej, Komendant Wojewódzkiej Policji, Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego, Komendant Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej, Zarząd Województwa Dolnośląskiego. Wojewoda wskazał, że *slużby wojewody były w stałym kontakcie, to m.in Fundacja Tratwa, Caritas z trzech diecezji na obszarze Dolnego Śląska, Papieskie Stowarzyszenie Pomoc Kościołowi w Potrzebie, Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych, Związek Harcerstwa Polskiego, Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej, Komitet Uniwersytetu Wrocławskiego Solidarni z Ukrainą, Instytut Wsparcia Organizacji Pozarządowych.*

(akta kontroli str. 1488-1489)

Koordynacją objęte były również wszystkie podmioty i organizacje, z którymi Wojewoda zawierał umowy i przekazywał dotacje na realizację zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy. W ramach pomocy obywatelom Ukrainy koordynowano również zbieranie darów przekazywanych przez jst²⁸, ustalając rodzaje najbardziej potrzebnych produktów, zasady zbierania darów, tworząc sieć punktów przeładunkowych (subhubów) zlokalizowanych w Bolesławcu, Legnicy, Głogowie, Świdnicy, Wałbrzychu, Kątach Wrocławskich, Wrocławiu i Trzebnicy, w których zbierano posegregowane transporty od gmin i powiatów, wskazując jednocześnie kontaktowy adres mailowy (pomocdlaukrainy@duw.pl). Pismem z 28 marca 2022 r. zwrócono się również do jst o rejestrowanie punktów zbiórek darów na stronie www.gdziezbiorka.pl, na której wyznaczony przez gminę koordynator punktu mógł wpisywać i zmieniać rodzaj i pilność zbieranych darów. W ramach koordynacji działań pomocowych prowadzono również infolinię w czterech językach, uruchomiono adresy e-mail: zakwaterowanie@duw.pl przeznaczony do raportowania przez powiaty zebranych zbiorczych danych o zajętości miejsc i liczbie obywateli Ukrainy oraz zapotrzebowania na łóżka z Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych, adres e-mail wnioskiart25@duw.pl dotyczący gotowych wniosków do uruchomienia miejsc pobytowych celem relokacji obywateli Ukrainy, adres e-mail wnioskiart12@duw.pl dotyczący gotowych wniosków na podstawie art. 12 ustawy o pomocy²⁹, adres e-mail k.pieprz@duw.pl w celu weryfikacji ewentualnych transportów dla obywateli Ukrainy do innych krajów UE, wolontariat@duw.pl celem współpracy z organizacjami pozarządowymi, pomocdlaukrainy@duw.pl w celu organizowania i przygotowania wysyłki transportu darów dla Ukrainy z powiatowych centrów zbiórek.

(akta kontroli str. 1489-1490, 1699-1733, 3201-3203)

²⁸ Informacje przekazano do wójtów, burmistrzów, starostów i prezydentów jst w województwie dolnośląskim, w piśmie z 28 lutego 2022 r.

²⁹ Wnioski dotyczące gotowości do uruchomienia nowych lokalizacji do przyjęcia obywateli Ukrainy.

W Urzędzie nie wprowadzono procedur w zakresie koordynacji działań organów władzy publicznej oraz organizacji pozarządowych i przedsiębiorców. Wojewoda wyjaśnił: *Działania koordynacyjne prowadzone były na bieżąco, adekwatnie do rozwoju sytuacji i zmieniającego się środowiska. Przekazywanie informacji (o problemach osób posiadających ukraińskie obywatelstwo), reagowanie i załatwianie spraw było realizowane na zasadach ogólnych przez właściwe komórki merytoryczne.* Ponadto podejmowane działania i ich koordynacja wynikały z ustaleń na posiedzeniach Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego m.in. na posiedzeniu z 3 lutego 2022 r., 4 marca 2022 r. 11 marca 2022 r., 18 marca 2022 r., 25 marca 2022 r., 16 września 2022 r., 6 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 1490, 1699-1730)

Wojewoda posiadał rozeznanie odnośnie instytucji i organizacji pozarządowych realizujących działania na rzecz obywateli Ukrainy oraz współpracował z tymi organizacjami, m.in. Stowarzyszenie Odra-Niemien (pomoc wolontariuszy, miejsca lokalowe, możliwość transportu, organizowanie zbiórek), Fundacja Odra (pomoc psychologiczna i rzeczowa), Fundacja Animada (pomoc wolontariuszy, pomoc dzieciom), Stowarzyszenie Prestige Football Academy (bezpłatne treningi piłki nożnej), Fundacja INMED Krystyny i Edwarda Karczewskich (zapewnienie sprzętu medycznego, środków opatrunkowych i leków do lecznictwa zamkniętego), Fundacja Ewy Nawrol (zapewnienie materiałów do pierwszej pomocy), Fundacja Via Salutis (warsztaty integrująco-aktywizacyjno-edukacyjne dla seniorów), Fundacja Wałbrzych 2000 (pomoc prawna, wsparcie psychologiczne, zajęcia rehabilitacyjne), Fundacja Skutecznie do Przodu (organizacja osób do pomocy). Ponadto chęć zaoferowania żywności i pomocy rzeczowej deklarowały Stowarzyszenie Akademia Piłkarska Dzierżoniów, Fundacja Fenix, Towarzystwo Miłośników Ziemi Podlaskiej, NSZZ R.I Solidarność, Fundacja Auxilium – Dzieciom, Stowarzyszenie Przyjaciół Komorowa Dwa Dęby, Fusion Polska, Fundacja holistycznego zdrowia Drzewo Życia.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi 7 marca 2022 r. zawarto ramową umowę trójstronną o współpracy i współorganizacji działań pomocowych pomiędzy Wojewodą Dolnośląskim, Fundacją Wspólnota Pokoleń i Sennder Polska sp. z o.o. Przedmiotem umowy było określenie zasad współpracy w celu realizacji działań pomocowych, w tym transportu darów do magazynów Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych (5-10 tirów dziennie), w tym z dolnośląskich subhubów oraz punktu regionalnego.

Stosownie do wytycznych Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji do roboczego kontaktu z pozarządowymi organizacjami wyznaczono pełnomocnika Wojewody Dolnośląskiego ds. rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych³⁰, do którego zadań należała m.in. współpraca z organizacjami pozarządowymi oferującymi pomoc dla obywateli Ukrainy oraz koordynowanie współpracy tych jednostek z jednostkami administracji rządowej.

(akta kontroli str. 1490, 1734-1743)

Wojewoda wyjaśnił: *że współpraca, która nie została sformalizowana w formie umowy/porozumienia polegała m.in. na relokacji uchodźców (wspierane przez Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego oraz Fundację Ukraina), bieżącej wymianie informacji o potrzebach i ryzykach, koordynowaniu działań pomocowych i komunikacyjnych (np. wspólna konferencja prasowa Wojewody Dolnośląskiego, Prezydenta Wrocławia, Konsula Generalnego Ukrainy oraz Prezesa Fundacji Ukraina), bieżące kontaktowanie ze sobą podmiotów, zgłaszających się do Wojewody.*

(akta kontroli str. 1528)

³⁰ <https://www.gov.pl/web/pozytek/rola-nao-sow-w-pomocy-dla-uchodzcow-z-ukrainy>.

5. Do 12 marca 2022 r. Wojewoda na podstawie art. 25 ust. 1 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie wydał jst 141 poleceń w zakresie organizacji zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego oraz zapewnienia środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów i transportu. Ponadto w ww. zakresie do 31 maja 2023 r. Wojewoda wydał³¹ 651 poleceń w formie decyzji administracyjnej, z tego 199 decyzji zmieniających. Wszystkie polecenia wydane zostały w formie pisemnej.

(akta kontroli str. 1744-1766)

W wyniku badania dokumentacji dotyczącej pięciu losowo wybranych poleceń³² stwierdzono, że: a/ w dniu wydania polecenia Wojewoda informował o tym fakcie właściwego ministra; b/ w następstwie wydanego polecenia zawarto porozumienie określające warunki i koszty zadań, o których mowa w wydanym poleceniu; c/ w porozumieniu określono zasady sprawowania przez wojewodę kontroli nad prawidłowym wykonywaniem powierzonych zadań; d/ rzetelnie rozliczono przekazane na zadanie środki finansowe na podstawie złożonego sprawozdania; e/ zatwierdzono sprawozdanie w określonym terminie; f/ zadanie zostało wykonane zgodnie z porozumieniem; g/ niewykorzystane środki zwrócono w wymaganym terminie; h/ kontrolę prawidłowości wydatkowania przekazanych środków ograniczono do weryfikacji przedkładanych do rozliczenia dokumentów potwierdzających poniesione wydatki³³; i/ osiągnięto zakładane efekty, tj. zapewniono zakwaterowanie, całodziennego wyżywienia i środki higieny osobistej dla obywateli Ukrainy.

(akta kontroli str. 1767-1782)

6. Na podstawie 10 wybranych losowo poleceń³⁴ oraz dwóch zmieniających³⁵ i pięciu uchylających³⁶ wcześniej wydane polecenia, dotyczących udzielania pomocy obywatelom Ukrainy, wydanych przez wojewodę na podstawie art. 12 ust. 10 ustawy o pomocy stwierdzono, że: a/ wszystkie polecenia miały formę decyzji administracyjnej zgodnie z wymogiem określonym w art. 12 ust. 11 ustawy o pomocy; b/ polecenia dotyczyły organizacji zakwaterowania, całodziennego wyżywienia oraz zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów ze wskazaniem lokalizacji zakwaterowania bez wskazania przyjętych stawek za zakwaterowanie, wyżywienie i zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz terminu realizacji; c/ dokumentacja nie zawierała dokumentów potwierdzających, że przed wydaniem decyzji zawiadamiano strony o wszczęciu postępowania (zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego) oraz zapewniono stronom czynny udział w postępowaniu (zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 10 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego); d/ w decyzjach zawarto pouczenie o możliwości odwołania się do właściwego ministra; e/ w dniu wydania decyzji, zgodnie z art. 12 ust. 10 ustawy o pomocy informowano o tym fakcie właściwego ministra; f/ decyzje

³¹ Na podstawie art. 12 ust. 10 ustawy o pomocy.

³² BZ-BOL.68.10.2022.MG/74 z 7 marca 2022 r.; BZ-BOL.68.10.2022.MG/41 z 4 marca 2022 r.; BZ-BOL.68.10.2022.MG/17 z 3 marca 2022 r.; BZ-BOL.68.10.2022.MG/98 z 3 marca 2022 r.; BZ-BOL.68.10.2022.MG/108 z 9 marca 2022 r.

³³ Stwierdzone w trakcie weryfikacji rozliczeń nieprawidłowości polegały m.in. na ujęciu wydatków niepodlegających finansowaniu, tj. na wynagrodzenia, zakup leków, wydatków na przygotowanie miejsc zakwaterowania w rozliczeniu dotyczącym zapewnienia zakwaterowania.

³⁴ 66/2022/BZ z 17 marca 2022 r.; 145/2022/BZ z 22 marca 2022 r.; 235/2022/BZ z 5 kwietnia 2022 r.; 300/2022/BZ z 8 kwietnia 2022 r.; 338/2022/BZ z 8 kwietnia 2022 r.; 304/2022/BZ z 8 kwietnia 2022 r.; 101/2022/BZ z 18 marca 2022 r.; 273/2022/BZ z 8 kwietnia 2022 r.; 629/2022/BZ z 14 grudnia 2022 r.; 30/2022/BZ z 17 marca 2022 r.

³⁵ 500/2022/BZ/Z z 30 czerwca 2022 r.; 399/2022/BZ/Z z 21 kwietnia 2022 r.

³⁶ 106/2023/BZ/U z 4 maja 2023 r.; 35/2023/BZ/U z 8 marca 2023 r.; 62/2023/BZ/U z 23 marca 2023 r.; 72/2023/BZ/U z 23 marca 2023 r.; 516/2022/BZ/U z 2 lipca 2022 r.

o uchyleniu lub zmianie wydanego polecenia wynikały z uzasadnionego wniosku jst z uwagi na zmniejszenie bądź brak obywateli Ukrainy do zakwaterowania; g/ w przypadku poleceń objętych badaniem nie wniesiono odwołania i nie stwierdzono wstrzymania przez właściwego ministra wykonania polecenia wydanego przez Wojewodę.

(akta kontroli str. 1783-1823, 3197-3200)

W odniesieniu do wszczęć postępowań i zapewnienia stronom czynnego udziału w postępowaniu administracyjnym Wojewoda wyjaśnił: *W pierwszych dniach kryzysu zgodnie z dyspozycją MSWiA przyjęto, że stawka za osobodobę za zakwaterowanie zbiorowe i wyżywienie uchodźcy z Ukrainy nie powinna przekraczać 120 zł. Następnie, z biegiem czasu i kolejnymi dyspozycjami z MSWiA, sukcesywnie starano się zmniejszać te stawkę. Wojewoda przekazywał te informacje przedstawicielom jst podczas zorganizowanych wideokonferencji, a także pisemnie wysyłając pisma do wszystkich jst. Wyznaczało to maksymalne finansowe ramy dla jst, które zgodnie ze wskazaniem Wojewody poszukiwały miejsca o najbardziej optymalnym stosunku ceny do jakości. Zatem zadaniem gmin/ powiatów było wybranie takich miejsc, które wpisywały się w narzucone kryteria. Wojewoda zwracając się do jst podkreślał, że ważne jest poszukiwanie stosunkowo najtańszych miejsc. W wybranych przypadkach indywidualnie omawiano miejsca wybrane przez jst, a od 28 marca 2022 r. obowiązywał nowy wzór wniosku składanego przez organy jst, w którym zawierała się stawka wnioskowana przez jst. Wydawana na wniosek decyzja stanowiła akceptację wniosku.*

(akta kontroli str. 2156, 3111-3158, 3201-3202)

7. W ramach działań DUW zorganizowano: a/ Punkt Recepcyjny w domu studenckim Politechniki Wrocławskiej, który zapewniał odpowiednią ilość miejsc oraz dostępność b/ Wojewódzki Punkt Recepcyjny na terenie Portu Lotniczego (stary terminal), który zakończył funkcjonowanie 5 kwietnia 2022 r. Punkt ten prowadzony był przez pracowników Oddziału Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego, będącego częścią Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego DUW. Ponadto do czerwca 2022 r. pracownicy Biura Administracji i Logistyki pełnili dyżury w utworzonym na Dworcu Głównym PKP punkcie informacyjnym. Na dworcu działał również punkt medyczny. Wszystkie punkty uruchomione były całodobowo. Wojewoda nie organizował miejsc zakwaterowania obywateli Ukrainy. Od momentu konieczności udzielania pomocy obywatelom Ukrainy, przyjętą praktyką było, że wyboru tych miejsc dokonywały jst i w składanych do Wojewody wnioskach wskazywały konkretne lokalizacje.

(akta kontroli str. 736-737, 1493, 1527, 1826-1832)

W miejscach zakwaterowania zapewniano rezerwy noclegowe, tj. obiekty w których nie przebywali uchodźcy, a które wykazywane były w sprawozdaniach przekazywanych do MSWiA. W 2022 r. miały miejsce przypadki relokacji obywateli Ukrainy, tj. m.in. 35 osób z Wrocławia do ośrodka wypoczynkowego w Kudowie-Zdroju 6 października 2022 r.; 21 osób z Wrocławia do Ligoty Polskiej 20 października 2022 r.; 27 osób z Wrocławia do Lipnicy, Mościc i Ligoty Polskiej 10 listopada 2022 r. oraz 16 osób z Wrocławia do Łądka Zdroju 21 listopada 2022 r. Relokacje miały na celu optymalizację wykorzystania miejsc zbiorowego zakwaterowania oraz dokonania niezbędnych napraw i dostosowania tych miejsc do potrzeb.

(akta kontroli str. 1527-1528, 1941-1967)

W województwie dolnośląskim funkcjonowało 674 miejsca (obiekty) zbiorowego zakwaterowania wg stanu na 31 marca 2022 r.³⁷; 705 miejsc wg stanu na 29 czerwca 2022 r.; 681 miejsc wg stanu na 30 września 2022 r.; 603 miejsca wg stanu na 31 grudnia 2022 r. oraz 482 miejsca wg stanu 26 kwietnia 2023 r. Wojewoda posiadał wiedzę, ile osób przebywało w miejscach zbiorowego zakwaterowania. Dane w tym zakresie były zbierane codziennie od jst do 10 czerwca 2022 r. włącznie, po tym dniu trzy razy w tygodniu, tj. w poniedziałki, środy i piątki, a od 26 kwietnia 2023 r. raz w tygodniu, tj. w środy. Na 31 marca 2022 r. w miejscach zbiorowego zakwaterowania przebywało 15 658 osób, na 31 grudnia 2022 r. – 10 640 osób, a na 26 kwietnia 2023 r. - 7 660 osób. Za organizację wyżywienia obywateli Ukrainy odpowiedzialne były organy jst, na które nałożone zostały decyzje Wojewody.

(akta kontroli str. 1833-1916)

Na podstawie pięciu losowo wybranych poleceń Wojewody³⁸ stwierdzono, że środki jakie przekazywano na osobę (dziennie) na zakwaterowanie i zapewnienie całodziennego wyżywienia zbiorowego wynosiły od 40 zł do 120 zł³⁹. Wojewoda wyjaśnił, że *Przyjęte stawki kształtowały się w przedziale 20 – 130 zł i zależne były m.in. od standardu obiektu, ilości udostępnionych miejsc, lokalizacji, itp. W przypadku zwiększenia stawki jst zobowiązane były do bardzo szczegółowego uzasadnienia, które wskazywało na absolutną konieczność podwyższenia kwoty za pobyt obywateli Ukrainy. Mając na uwadze powyższe, nie określono procedur dotyczących zwiększenia świadczeń pieniężnych z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy.*

(akta kontroli str. 1495, 1767-1784)

8. Wojewoda nie realizował zadania polegającego na zapewnieniu zakwaterowania obywateli Ukrainy i całodziennego wyżywienia w miejscach zbiorowego zakwaterowania i nie zawierał bezpośrednio umów w tym zakresie. Zadanie to realizowały jst. W 2022 r. Urząd poniósł wydatki w kwocie 283,4 tys. zł, z tytułu utrzymania i obsługi punktu recepcyjnego zlokalizowanego w domu studenckim Politechniki Wrocławskiej. Pomieszczenia te zostały udostępnione na podstawie umowy użyczenia, a poniesione koszty związane były głównie z zapewnieniem ochrony mienia, energii cieplnej i elektrycznej, wody oraz naprawy dźwigu osobowego.

(akta kontroli str. 1496, 2045-2046)

Wojewoda zapewniał transport obywateli Ukrainy do miejsc zakwaterowania i punktów opieki medycznej poprzez zakup tych usług, również w związku z relokacją obywateli Ukrainy. W 2022 r. Wojewoda jako dysponent III stopnia wydatkował na ten cel 104,6 tys. zł⁴⁰. Wojewoda wyjaśnił, że nie prowadzono statystyki dotyczącej liczby osób, która skorzystała ze środków transportu zapewnionych przez Wojewodę.

(akta kontroli str. 150-151, 1495)

W zakresie funkcjonowania punktu informacyjnego i transportu obywateli Ukrainy do miejsc zakwaterowania Wojewoda współpracował z Polbus – PKS sp. z o.o., Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym sp. z o.o., Miastem Wrocław w zakresie obsługi

³⁷ Miejsca te zostały utworzone po 24 lutego 2022 r.

³⁸ BZ-BOL.68.10.2022.MG/74 z 7 marca 2022 r., BZ-BOL.68.10.2022.MG/41 z 4 marca 2022 r., BZ-BOL.68.10.2022.MG/17 z 3 marca 2022 r., BZ-BOL.68.10.2022.MG/98 z 3 marca 2022 r.; BZ-BOL.68.10.2022.MG/108 z 9 marca 2022 r.

³⁹ Stawki ustalano w początkowym okresie udzielania pomocy, tj. przed wejściem w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 maja 2022 r. w sprawie maksymalnej wysokości świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy oraz warunków przyznawania tego świadczenia i przedłużania jego wypłaty (Dz. U. z 2023 r., poz. 1381).

⁴⁰ W 2023 r. (do 30 kwietnia 2023 r.) nie poniesiono na to zadanie wydatków.

obywateli Ukrainy w punkcie informacyjnym, Fundacją Ukraina, która od czerwca 2022 r. przyjęła do realizacji zadanie obsługi punktu informacyjnego oraz spółkami zapewniającymi bezpieczeństwo sanitarne na terenie Dworca PKP Wrocław Główny, ochronę mienia i osób oraz czystości w punkcie recepcyjnym, materiały informacyjne dla obywateli Ukrainy.

(akta kontroli str. 1529, 1941-1967)

Wojewoda nie upubliczniał informacji o punktach zbiorowego zakwaterowania. Wykaz ten był dostępny dla osób odpowiedzialnych za koordynację kierowania obywateli Ukrainy do miejsc zbiorowego zakwaterowania. W przypadku zgłaszania pomocy w zakwaterowaniu zbiorowym osoby zgłaszające taką pomoc przekierowywani byli do zespołu DUW odpowiedzialnego za organizację zakwaterowania zbiorowego. W przypadku zgłaszania pomocy indywidualnej w zakwaterowaniu obywateli Ukrainy osoby zgłaszające taką pomoc (po uzyskaniu informacji, z jakiej miejscowości pochodzi pomoc) byli kierowani do przedstawiciela powiatu zbierającego informacje o zakwaterowaniu na terenie danego powiatu. Ponadto po nawiązaniu współpracy z organizacją Porozumienie Wschód-Zachód, która prowadziła bazę noclegów dla obywateli Ukrainy, udostępniano również link do powyższej bazy.

(akta kontroli str.1496)

9. W 2022 r. Wojewoda zlecał zadania dotyczące pomocy obywatelom Ukrainy, w wyniku czego zawarł 44 umowy na łączną kwotę 3 160,9 tys. zł. W 2023 r. (do 30 kwietnia) żadne ze zleconych zadań nie zostało zakończone i rozliczone.

(akta kontroli str. 2027-2031)

Na podstawie jednego zapytania ofertowego z 7 czerwca 2022 r. dotyczącego zadań zapewniających pomoc obywatelom Ukrainy stwierdzono, że: a/ na stronie internetowej Urzędu udostępniono informację o możliwości składania ofert na realizację zadania publicznego dotyczącego udzielania pomocy obywatelom Ukrainy; b/ określono i ogłoszono kryteria wyboru zadania (formalne i merytoryczne⁴¹); c/ minimalną i maksymalną wartość zadania publicznego wskazana w zaproszeniu do składania ofert/regulaminie zlecenia zadania wynosiła odpowiednio 15 tys. zł i 200 tys. zł; d/ określono priorytetowe obszary zadań; e/ określono maksymalny dopuszczalny procent kosztów administracyjnych zadania na poziomie 15% całkowitych kosztów zadania; f/ wymagano złożenia oferty (art. 47 ustawy o finansach publicznych), zawierającej informacje o których mowa w art. 14 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego, w tym o czasie, miejscu i zakresie działań zrealizowanych po 24 lutego 2022 r., kalkulację przewidywanych kosztów zadania publicznego; informację o wcześniejszej działalności organizacji pozarządowej, informację o posiadanych zasobach rzeczowych i kadrowych zapewniających wykonanie zadania publicznego, deklarację o zamiarze odpłatnego lub nieodpłatnego wykonania zadania publicznego; g/ przed zawarciem umowy oceniano: możliwość realizacji zadania publicznego przez organizację pozarządową lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego; przedstawioną kalkulację kosztów realizacji zadania publicznego; posiadane zasoby rzeczowe, proponowaną jakość wykonania zadania i kwalifikacje osób, przy udziale których organizacja pozarządowa lub podmioty określone w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego będą realizować zadanie publiczne⁴²;

⁴¹Tj.: a/ zgodność złożonej oferty z założeniami art. 12 ust. 1 specustawy; b/ uzasadnienie potrzeby realizacji zadania; c/ spójność kosztorysu z opisem zadania; d/ racjonalność i konieczność planowanych kosztów; e/ poziom udziału środków własnych; f/ doświadczenie oferenta w realizacji projektów/zadań finansowanych z krajowych i/lub zagranicznych środków publicznych; g/ wykorzystanie własnych zasobów; h/ doświadczenie i kwalifikacje personelu zaangażowanego w realizację zadania.

⁴² Oceny dokonywano z wykorzystaniem opracowanej Karty oceny merytorycznej oferty. Ocenie podlegała: a/ zgodność oferty z założeniami art. 12 ust. 1 ustawy o pomocy; b/ uzasadnienie potrzeby realizacji zadania; c/ spójność i możliwość realizacji planu działań w ramach zadania; d/ doświadczenie podmiotu w realizacji

h/ przestrzegano wewnętrznych regulacji w zakresie wyboru oferty, tj. regulaminu oraz zarządzenie nr 132 z 26 maja 2022 r. w sprawie powołania Komisji do oceny ofert na realizację zadań publicznych w celu zapewnienia pomocy obywatelom Ukrainy, przebywającym na terenie województwa dolnośląskiego, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa wraz z regulaminem pracy tej Komisji stanowiącej załącznik do tego zarządzenia.

(akta kontroli str. 2158-2185, 2356-2357)

W latach 2022-2023 (do 30 kwietnia), pięć wniosków, na łączną kwotę 274,4 tys. zł, nie otrzymało dofinansowania. Dotyczyło to organizacji festynu integracyjnego dla obywateli Ukrainy przebywających na terenie gminy Świdnica za kwotę 10 tys. zł, pomocy obywatelom Ukrainy w zakresie opieki nad zwierzętami za kwotę 9 tys. zł, pomocy obywatelom Ukrainy na Dworcu PKP we Wrocławiu za kwotę 153 tys. zł⁴³, materialnego i edukacyjnego wsparcia dla obywateli Ukrainy za kwotę 102,3 tys. zł⁴⁴ oraz zadania pn. *Pomaganie przez wspieranie II* za kwotę 296,2 tys. zł⁴⁵.

(akta kontroli str. 2025-2026)

W przypadku zadania dotyczącego organizacji festynu oraz opieki nad zwierzętami pomimo że oferty otrzymały pozytywną ocenę formalną to jednak z przekazanej oferentom wiadomości wynikało, że nie otrzymały dofinansowania z uwagi na negatywną ocenę merytoryczną. Protokół z posiedzenia Komisji oraz karty oceny merytorycznej nie zawierały jednak żadnych informacji o negatywnej ocenie tych ofert jak i żadnego uzasadnienia takiej oceny. Wojewoda wyjaśnił: *Zgodnie z wzorem załącznika nr 2 do Regulaminu Komisji powołanej do oceny ofert na realizację zadań publicznych - Kartą oceny merytorycznej oferty - w przypadku kiedy oferta w pkt. 1 otrzymała odpowiedź „NIE”, czyli Komisja uznała, iż oferta nie jest zgodna z założeniami art. 12 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom, oferta nie podlegała dalszej ocenie merytorycznej (o czym mówi przypis nr 1). W związku z powyższym oferty te nie posiadają przyznanej punktacji, uzasadnienia oraz wyniku oceny. Komisja dokonywała oceny ofert zgodnie z zapisami art. 12 ust. 1 o pomocy obywatelom, który zawiera katalog zakresu pomocy obywatelom Ukrainy oraz w oparciu o rozeznanie służb Wojewody, jaka forma pomocy jest najpilniejsza i adekwatna do sytuacji. Organizacja festynu czy wydruk ulotek informacyjnych o opiece nad zwierzętami nie wpisywały się w katalog zakresu pomocy obywatelom Ukrainy.*

(akta kontroli str. 2153-2157, 2186-2191, 2198-2201)

Na podstawie 10 wybranych zadań, za łączną kwotę 2 123,6 tys. zł⁴⁶ stwierdzono m.in. że: a/ umowy dotacji zawierały elementy wymagane w art. 16 ustawy

finansowanych zadań; e/ kwalifikacje osób realizujących zadanie; f/ planowany wkład rzeczowy i finansowy; g/ racjonalność i zasadność poniesienia poszczególnych planowanych kosztów; h/ zasadność kosztów w stosunku do rezultatów i zakresu działań, w tym czy poziom kosztów administracyjnych nie przekracza 15% kosztów całkowitych zadania; i/ spójność kosztorysu z opisem zadania.

⁴³ Oferta nie otrzymała dofinansowania z uwagi na fakt, że do obsługi punktu zlokalizowanego na Dworcu PKP na poprzednim posiedzeniu Komisja rekomendowała Fundację Ukraina, a na posiedzeniu grupy roboczej ustalono zespołu zarządzania kryzysowego ustalono, że nie ma już potrzeby utrzymywania wsparcia na dotychczasowym poziomie.

⁴⁴ Z uwagi na brak środków na sfinansowanie zadania.

⁴⁵ Złożona oferta była niezgodna z ogłoszonym 30 sierpnia 2022 r. zaproszeniem Wojewody Dolnośląskiego, tj. z zadaniem polegającym na wsparciu uchodźców w zakresie legalizacji stałego pobytu w Polsce.

⁴⁶ 1/ Umowa nr 44/2022/FP z 15 września 2022 r. - Asystenci w DUW - objęcie wsparciem ok 12 tys. rosyjskojęzycznych interesantów DUW za kwotę 200 000,00 zł, 2/ umowa nr 41/2022/FP z 25 lipca 2022 r. - Poznajmy okolice i region - organizacja aktywnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży w formie półkolonii za kwotę 108 940,00 zł; 3/ umowa nr 37/2022/FP z 4 lipca 2022 r. - Centrum Ukraińskiej Aktywizacji "Wspólna Sprawa" - nauka języka polskiego przez 162 uchodźców, letnie półkolonie językowe za kwotę 122 200,00 zł; 4/ umowa nr 40/2022/FP z 3 sierpnia 2022 r. - Przystań dobrej komunikacji - II edycja - intensywny kurs języka polskiego dla uchodźców (ukończyło 74 osoby) za kwotę 46 130,00 zł; 5/ umowa nr 43/2022/FP z 22 sierpnia 2022 r. - Czerwona Kalina - Wrocław za kwotę 78 733,00 zł; 6/ umowa nr 23/2022/FP z 4 lipca 2022 r. Fundacja Ukraina - Zarządzanie punktem wolontariatu na Dworcu PKP we Wrocławiu za kwotę 205 558,40 zł; 7/ umowa nr 1/2022/FP z 1 kwietnia

o działalności pożytku publicznego i w art. 151 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, ale nie były one zgodne ze wzorem określonym w załączniku nr 3 do rozporządzenia w sprawie wzorów umów, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji „*Stwierdzone nieprawidłowości*”; b/ po podjęciu decyzji o dofinansowaniu i uzupełnieniu ewentualnych braków, umowy podpisywano w terminie od 3 do 31 dni⁴⁷; c/ Wojewoda przekazał środki na realizację zadania publicznego w terminie określonym w umowie; d/ złożone sprawozdania spełniały wymogi rozporządzeń w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań; e/ przed zatwierdzeniem sprawozdania weryfikowano wszystkie dokumenty źródłowe dokumentujące poniesione wydatki i sporządzano listę sprawdzającą; f/ przedstawione w sprawozdaniu koszty i wydatki zostały poniesione zgodnie z umową⁴⁸; g/ termin realizacji zadania był zgodny z umową; g/ zatwierdzono rozliczenie dotacji w terminie określonym w umowie; h/ w sytuacji, gdy dotacja nie została wykorzystana w całości zwrócono ją w terminie określonym w umowie (nie dłuższym niż 15 dni od określonego w umowie dnia wykonania zadania); i/ nie wystąpiły przypadki, które wskazywałyby (np. na etapie rozliczania zadania) na konieczność przeprowadzenia kontroli u zleceniobiorcy; j/ nadzór i kontrola nad realizacją umów dotyczących pomocy obywatelom Ukrainy polegały na szczegółowym weryfikowaniu przedkładanych do rozliczenia dotacji dokumentów.

(akta kontroli str. 2360-2740, 3178-3196)

10. W zbadanych przypadkach nie miała miejsca sytuacja aby dotacja wykorzystana została w części lub całości niezgodnie z przeznaczeniem albo pobrana w nadmiernej wysokości.

(akta kontroli str. 2360-2740)

11. W przypadku wszystkich zadań objętych badaniem NIK osiągnięto zakładane efekty tj. a/ do obsługi w Urzędzie zapewniono asystentów wspierających obywateli Ukrainy podczas załatwiania wszelkich spraw, b/ organizowano aktywny wypoczynek dla dzieci i młodzieży z Ukrainy w formie półkolonii, c/ organizowano kursy nauki języka polskiego, również w formie półkolonii, d/ zarządzano punktem informacyjnym i punktem wolontariatu oraz miejscami odpoczynku na Dworcu PKP, e/ zapewniano całodzienne wyżywienie zbiorowe dla obywateli Ukrainy.

(akta kontroli str. 2360-2740)

12. Wojewoda stworzył system dziewięciu punktów przeladunkowych (subhubów) na terenie Dolnego Śląska (w Bolesławcu, Jeleniej Górze, Legnicy, Głogowie, Trzebnicy, Wałbrzychu, Świdnicy, Wrocławiu, Lubinie), gdzie była przekazywana pomoc rzeczowa z okolicznych gmin oraz z zagranicy. Następnie zorganizowanym przez Wojewodę transportem pomoc ta – w zależności od skali w danym subhubie – przekazywana była bezpośrednio do magazynu centralnego Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych lub (w przypadku mniejszej skali) do hubu dolnośląskiego w Kątach Wrocławskich. Transport zorganizowany przez Wojewodę wykorzystywany

2022 r. zmieniona aneksem z 11 maja 2022 r. - Fundacja Ukraina - obsługa miejsc odpoczynku na Dworcu we Wrocławiu, zarządzanie pracą wolontariatu, dyżury wolontariuszy za kwotę 503 901,47 zł; 8/ umowa nr 21/2022/FP z 4 kwietnia 2022 r. - Stowarzyszenie Pozytywka - Pomagamy przez wspieranie za kwotę 200 000,00 zł; 9/ umowa nr 38/2022/FP z 7 kwietnia 2022 r. - Fundacja Aequitas - Zapewnienie całodziennego wyżywienia zbiorowego obywatelom z Ukrainy 200 000,00 zł; 10/ umowa nr 5/2022/FP z 13 czerwca 2022 r. zmieniona aneksem nr 1/2022 z 6 września 2022 r. - Fundacja Ukraina - Zarządzanie punktem informacyjnym dla uchodźców na Dworcu PKP we Wrocławiu za kwotę 458 188,00 zł.

⁴⁷ Umowę 44/2022/FP w ciągu 3 dni, umowę nr 41/2022/FP w ciągu 4 dni, umowę nr 37/2022/FP w ciągu 9 dni, umowę nr 40/2022/FP w ciągu 20 dni, umowę nr 43/2022/FP w ciągu 14 dni, umowę nr 2314/2022/FP w ciągu 19 dni, umowę nr 1/2022 w ciągu dni, umowę nr 21/2022/FP w ciągu 14 dni, umowę nr 38/2022/FP w ciągu 8 dni, umowę nr 5/2022/FP w ciągu 10 dni.

⁴⁸ 2 194,9 tys. zł.

był również do pomocy doraźnej na terenie Dolnego Śląska (np. rozwiezienia po miejscach zakwaterowania obywateli Ukrainy 99 palet wody mineralnej Staropolanka przekazanej przez Uzdrowiska Kłodzkie). Wszystkie dary na Ukrainę przekazywane były za pośrednictwem Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych. Ponadto Wojewoda wskazał, że na terenie terminala przeładunkowego jednej z firm utworzono tzw. hub przeładunkowy, gdzie była kierowana pomoc humanitarna pochodząca od samorządów. Następnie pomoc, ciężarówkami była przewożona do składnicy Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych w Niemcach, a stamtąd trafiała na Ukrainę. Usługa świadczona była charytatywnie. Nie zawarto żadnej umowy.

Jednym z elementów koordynowania działalności organizacji pozarządowych i przedsiębiorców oferujących pomoc obywatelom Ukrainy było zarządzanie skrzynkami mailowymi obsługiwanymi przez DUW: pomocdlaukrainy@duw.pl oraz wolontariat@duw.pl. W przypadku oferowania pomocy humanitarnej, która pakowana była na paletach, pracownicy nawiązywali bezpośredni kontakt z przedstawicielami organizacji pozarządowych w celu ustalenia możliwości przekazania darów i pomocy itp. Jeśli sposób przekazania darówizny wpisywał się w zasady przekazane przez Rządową Agencję Rezerw Strategicznych (patrz wcześniejsze wyjaśnienia), darczyńcy przekierowywani byli do osób odpowiedzialnych na terenie konkretnych gmin. W przypadku zgłoszeń pomocy innego typu (przekazanie lekarstw, większej ilości produktów spożywczych, itp.) nawiązywano bezpośredni kontakt z przedstawicielami organizacji pozarządowych i przedsiębiorców w celu ustalenia charakteru pomocy oraz możliwości przekierowania jej do miejsc przyjmujących obywateli Ukrainy (m.in. na podstawie Ramowej Trójstronnej Umowy o Współpracy i Współorganizacji Działań Pomocowych z 7 marca 2022 r.). W przypadku pomocy humanitarnej, zbieranej indywidualnie przez mieszkańców/ przedstawicieli organizacji pozarządowych non-profit pracowników firm osoby zgłaszające taką pomoc (po uzyskaniu informacji, z jakiej miejscowości pochodzi pomoc) sprawę przejmował poziom powiatowy, którego zadaniem było wskazanie miejsca gdzie pomoc może zostać przekazana. W przypadku oferowania możliwości zatrudnienia, zgodnie z wytycznymi Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, w pierwszej kolejności osoby zgłaszające taką pomoc uzyskiwali informacje o serwisie urzędów pracy www.praca.gov.pl. Ponadto zgłoszone oferty przekazywane było do Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

(akta kontroli str.1249-1250, 1497-1499, 1699-1702, 1825-1825, 1984, 1988-1990)

13. Wojewoda prowadził działania informacyjne w zakresie oferowanej pomocy, zapewnienia zakwaterowania i żywienia, postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, wnioskowania o świadczenia pieniężne oraz numer PESEL, m.in. w formie komunikatów publikowanych na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych Urzędu i Wojewody⁴⁹.

(akta kontroli str.1499-1519)

⁴⁹ Tj. m.in.: 1/ <https://www.duw.pl/pl/dla-mediow/aktualnosci/18140,Informacja-dla-uchodzcow-z-Ukrainy.html>; 2/ <https://www.duw.pl/pl/dla-mediow/aktualnosci/18149,Jestes-uchodzca-z-Ukrainy.html>; 3/ <https://www.duw.pl/pl/dla-mediow/aktualnosci/18153,Infolinia-DUW-dla-uchodzcow-z-Ukrainy-DUW-48-71-701-11-00.html>; 4/ <https://www.duw.pl/pl/dla-mediow/aktualnosci/18147,PomagamUkrainie-koordynacja-pomocy.html>; 5/ <https://www.duw.pl/pl/dla-mediow/aktualnosci/18179,Pomoc-obywatelom-Ukrainy-z-niepelnosprawnoscia.html>; 6/ <https://www.duw.pl/pl/dla-mediow/aktualnosci/18147,PomagamUkrainie-koordynacja-pomocy.html>; 7/ <https://www.duw.pl/pl/dla-mediow/aktualnosci/18179,Pomoc-obywatelom-Ukrainy-z-niepelnosprawnoscia.html>; 8/ <https://www.duw.pl/pl/dla-mediow/aktualnosci/18167,Rynek-pracy-pomoc-dla-obywateli-Ukrainy.html>; 9/ <https://www.duw.pl/pl/dla-mediow/aktualnosci/18165,Ewakuacja-uchodzcow-z-Odessy.html>; 10/ <https://www.duw.pl/pl/dla-mediow/aktualnosci/18159,Ulotka-dla-uchodzcow-z-Ukrainy-PLENUARU-do-pobrania.html>; 11/ <https://www.duw.pl/pl/dla-mediow/aktualnosci/18146,Informacja-w-sprawie-pobytu-w-Polsce-osob-uciekajacych-z-Ukrainy---Information-o.html>; 12/ <https://www.duw.pl/pl/dla-mediow/aktualnosci/18199,INFORMACJA-DLA-OBYWATELI-UKRAINY-OBJETYCH-USTAWA-SPECJALNA-WS-TYMCZASOWEGO-BRAKU.html>.

14. Urzędzie podejmowano działania w odpowiedzi na problemy występujące wśród obywateli Ukrainy. Problemy te omawiane były m.in. na posiedzeniach Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego. Ponadto Kuratorium Oświaty na bieżąco informowało Wojewodę między innymi o tym, że dzieci z obowiązkiem szkolnym na terenie Dolnego Śląska jest znacznie więcej niż zgłoszonych do dolnośląskich szkół oraz o trudnościach z weryfikacją realizacji obowiązku szkolnego przez uczniów z Ukrainy, brakami nauczycieli ze znajomością języka ukraińskiego, wysokich kosztach nostryfikacji dyplomów. Problemem była również chęć osiedlania się obywateli Ukrainy w większych miastach, co przy ograniczonej liczbie miejsc wymagało ich relokacji. Rozpoznanie ewentualnych problemów przez Policję prowadzone było w ramach bieżącej działalności. Wojewoda wyjaśnił, że *Policja nie przekazywała żadnych informacji o przestępstwach w stosunku do obywateli Ukrainy*. Działania integracyjne podejmowane były również w ramach realizowanych projektów z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej, tj. Wsparcie obywateli państw trzecich na Dolnym Śląsku – Etap II⁵⁰ dofinansowanego ze środków Funduszu Azylu, Migracji i Integracji i budżetu państwa, realizowanego przez Oddział IPW Wydziału Spraw Obywatelskich wraz z Fundacją Ukraina, polegające na działaniu punktów informacyjno-doradczych, poradnictwa prawnego, punktu tłumaczeń specjalistycznych, działaniu Infolinii, organizowaniu sobót i wieczorów informacyjnych, wsparciu w szkołach polegającym na prowadzeniu zajęć integracyjnych, wyrównawczych dodatkowej nauce języka polskiego, organizacji wycieczek integracyjnych zimowego i letniego, wsparciu asystentów międzykulturowych w szkołach, kursach językowych dla dorosłych, organizacji klubów językowych. Dodatkowo, w ramach projektu zapewniano sprzęt i prowadzono szkolenia dla komórek DUW obsługujących cudzoziemców, w szczególności obywateli Ukrainy oraz prowadzono diagnozę sytuacji związanej z integracją cudzoziemców na terenie województwa dolnośląskiego. Wojewoda wyjaśnił, że w odpowiedzi na większość zgłaszanych przez jednostki samorządu terytorialnego problemów udzielał odpowiedzi podczas organizowanych wideokonferencji.

(akta kontroli str.1519-1520, 1529-1530, 1538-1698, 1703-1730, 1984-1987, 1998-2018)

15. Wojewoda zarządzał środkami Funduszu biorąc pod uwagę wytyczne poszczególnych dysponentów. W planach finansowych Funduszu Pomocy na lata 2022-2023 dysponent Funduszu, tj. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, przyznał środki na województwo dolnośląskie w wysokości odpowiednio: 537 248 tys. zł⁵⁰ i 203 600 tys. zł⁵¹, z przeznaczeniem na: 1/ zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego, w tym koszty związane z utrzymaniem i obsługą punktów recepcyjnych oraz punktów medycznych działających przy punktach recepcyjnych; 2/ zapewnienie transportu do miejsc zakwaterowania; 3/ finansowanie przejazdów środkami transportu publicznego oraz specjalistycznego transportu przeznaczonego dla osób z niepełnosprawnością, 4/ zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów; 5/ podjęcie innych działań niezbędnych do realizacji pomocy, 6/ wypłata świadczeń pieniężnych, 7/ nadanie numeru PESEL na wnioski w związku z konfliktem zbrojnym oraz 8/ wykonanie zdjęcia osobie ubiegającej się o nadanie numeru PESEL, w związku z konfliktem zbrojnym.

(akta kontroli str. 17-19, 36-59, 438-476)

⁵⁰ Plan po zmianach zatwierdzony 9 grudnia 2022 r. W trakcie roku plan został zmieniony 16 razy (plan na 2022 r. zatwierdzony 18 marca 2022 r. wynosił 436 657 tys. zł).

⁵¹ Plan po zmianach zatwierdzony 8 maja 2023 r. (plan na 2023 r. zatwierdzony 26 stycznia 2023 r. wynosił 223 600 tys. zł).

W okresie objętym kontrolą Wojewoda otrzymał od Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji informacje związane z obsługą finansową Funduszu Pomocy 25 marca 2022 r., 7 kwietnia 2022 r., 18 lipca, 29 sierpnia 2022 r., 22 grudnia 2022 r. oraz 2 lutego 2023 r. oraz w marcu 2023 r.⁵², w zakresie planu finansowego Funduszu Pomocy⁵³, zasilenia w środki z Funduszu Pomocy⁵⁴ oraz sprawozdawczości z Funduszu Pomocy⁵⁵.

(akta kontroli str. 17-19, 36-59, 586, 2837-2839)

W okresie objętym kontrolą Wojewoda wystąpił 10 razy z wnioskami do Departamentu Budżetu MSWiA o dokonanie korekty w zatwierdzonym przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji dla województwa dolnośląskiego planie Funduszu Pomocy⁵⁶.

Każdy wniosek o dokonanie przeniesień pomiędzy zadaniami w ramach otrzymanego z MSWiA planu Funduszu Pomocy zawierał uzasadnienie potrzeby dokonania przeniesień pomiędzy zadaniami⁵⁷.

(akta kontroli str. 17-35, 103-119)

Poza ww. Ministrem dysponentami Funduszu Pomocy byli: 1/ Minister Rodziny i Polityki Społecznej oraz Minister Edukacji i Nauki, którzy w latach 2022-2023 występowali do Wojewody o zebranie z gmin zapotrzebowań na środki z Funduszu Pomocy, na realizację zadań związanych z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy⁵⁸ a także 2/ Minister Cyfryzacji, który dla każdego województwa wykonał kalkulację zapotrzebowania na 2022 rok oraz 2023 rok, na podstawie raportu obsłużonych przez poszczególne gminy wniosków o potwierdzenie tożsamości i wprowadzenie danych do rejestru danych kontaktowych na wniosek w związku z konfliktem na Ukrainie przez osoby posiadające już PESEL⁵⁹.

(akta kontroli str. 17-19, 36-59, 338-339, 516, 522-523, 553-585)

W planie finansowym Funduszu Pomocy na lata 2022-2023, kolejny dysponent Funduszu, tj. Minister Edukacji i Nauki, przyznał środki na województwo dolnośląskie w wysokości odpowiednio: 2 995,7 tys. zł⁶⁰ i 652,7 tys. zł⁶¹, z przeznaczeniem na

⁵² Znaki pism odpowiednio: DB-B-311-24-4/2022, DB-R-322-13-3/2022(49), DB-R-13-3/2022(147), DB-R-13-37/2022(3), DB-B-311-24-24/2022(1) oraz DB-R.313.7.1.2023, DB-R.313.19.1/2023.

⁵³ Wytyczne dotyczące ewidencji przekazanych przez MSWiA środków z Funduszu Pomocy, ewidencji wydatków oraz zmian planu finansowego Funduszu Pomocy.

⁵⁴ Wytyczne dotyczące informacji o zapotrzebowaniu na środki finansowe z Funduszu Pomocy.

⁵⁵ Wytyczne dotyczące szczegółowości sprawozdań oraz terminów ich przekazywania.

⁵⁶ W 2022 r. siedem wniosków o dokonanie korekty przeniesień między zadaniami i trzy wnioski o zwiększenie dotychczasowego planu Funduszu Pomocy.

⁵⁷ Np.: 1/ większą liczbą wniosków jest na zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego; 2/ zapewnienie bezpieczeństwa sanitarnego dla uchodźców wojennych z Ukrainy przebywających na terenie Dworca Głównego PKP we Wrocławiu; 3/ większą liczbą wniosków jest na wypłatę świadczeń pieniężnych.

⁵⁸ Minister Edukacji i Nauki pismami z: 25 kwietnia 2022 r. (znak DWEW-WWR.4015.16.2022.KK) – pierwotnie pomoc materialna dla uczniów była planowana w ramach dotacji; 8 lipca 2022 r. (znak: DWEW-WWR.4015.45.2022.KK); 10 marca 2023 r. (znak: DWEW-WWR.419.1.2023.KK); 14 kwietnia 2023 r. (znak: DKOPP.WP.330.1.2023.MJ) oraz 7 lipca 2023 r. (znak: DWEW-WWR.419.19.2023.KK); Minister Rodziny i Polityki Społecznej pismami z: 18 marca 2022 r. (znak: DSR-504.1.1.2022.KG) oraz 11 lipca 2022 r. (znak: BONIV.3100.2022.IM).

⁵⁹ Obliczenia zostały wykonane na podstawie raportu generowanego przez KPRM z audytu Systemu Rejestrów Państwowych (SRP) w okresie: 08.04.2022-31.10.2022 i wzoru: liczba wykonanych zadań x 4,30 zł oraz w okresie 01.01.2023-31.03.2023 i wzoru: liczba wykonanych zadań x 4,98 zł. Pismami z: 5 grudnia 2022 r (znak DTC.WTC.7202.1.562.2022) oraz 22 lutego i 18 kwietnia 2023 r. (znak odpowiednio: DTC.WTC.382.2.2023 i DTC.WTC.382.15.2023).

⁶⁰ Informacja z Ministerstwa Edukacji i Nauki z 8 lipca 2022 r. (znak: DWEW-WWR.4015.32.2022.KK) w sprawie podziału środków w ramach Funduszu Pomocy 2 326 889 zł oraz informacja z Ministerstwa Edukacji i Nauki z 8 listopada 2022 r. (znak DWEW-WWR.419.5.2022.KK) w sprawie zwiększenia kwoty do dyspozycji o 668 854 zł.

⁶¹ W 2023 r. Urząd nie otrzymał oficjalnej informacji o planie Funduszu Pomocy, środki zostały przekazane na rachunek Urzędu 15 maja 2023 r.

wypłaty stypendiów i zasiłków szkolnych dla uczniów Ukrainy oraz 285,5 tys. zł⁶² z przeznaczeniem na zapewnienie podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych będących obywatelami Ukrainy.

(akta kontroli str. 17-19, 36-59, 517, 521, 553-582)

Z wyjaśnień złożonych przez Wojewodę wynikało, że Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej nie ustaliło planu finansowego dla Wojewody – środki otrzymywano na podstawie składanych zapotrzebowań na środki z Funduszu w terminach wskazanych przez Ministerstwo. Z wyjaśnień złożonych z up. Wojewody przez II Wicewojewodę wynikało, że dysponent Funduszu, tj. Minister Cyfryzacji nie przekazał planu finansowego dla województwa. Wojewoda otrzymywał środki finansowe wskazane przez Departament Tożsamości Cyfrowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z przeznaczeniem na konkretne jst.

(akta kontroli str. 17-19, 36-59, 587-590)

W okresie od 18 marca 2022 r. do 31 lipca 2023 r. dysponenci Funduszu przekazali na rachunek bankowy Wojewody środki z Funduszu w łącznej wysokości 806 794,9 tys. zł, tj.: 1/ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji 712 283 tys. zł⁶³; 2/ Minister Rodziny i Polityki Społecznej 90 557,6 tys. zł⁶⁴; 3/ Minister Edukacji i Nauki 3 933,7 tys. zł⁶⁵; 4/ Minister Cyfryzacji 20,6 tys. zł⁶⁶.

(akta kontroli str. 2743-2751)

Na 30 grudnia 2022 r.⁶⁷ stan niewykorzystanych środków finansowych Funduszu pozostających na rachunku bankowym Wojewody wynosił 26 076,2 tys. zł⁶⁸ i był zgodny z prowadzoną w Urzędzie przez Wydział Finansów i Budżetu, do Funduszu Pomocy, ewidencją księgową⁶⁹. Wojewoda, stosownie do art. 14 ust. 16 ustawy o pomocy oraz wytycznych właściwych ministrów, informował poszczególnych dysponentów Funduszu Pomocy o stanie niewykorzystanych środków Funduszu Pomocy na 31 grudnia 2022 r. tj. 1/ Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji – 5 stycznia 2023 r.⁷⁰, 2/ Ministra Rodziny i Polityki Społecznej – 9, 11, 12, 15 i 16 stycznia 2023 r.⁷¹, 3/ Ministra Edukacji i Nauki – 13 stycznia 2023 r.⁷²

(akta kontroli str. 17-35, 60-61, 92, 395-410, 418-420, 706-709, 2754-2755, 2771-2772, 2778-2783, 2805-2808, 2812-2813)

Niewykorzystane środki finansowe Funduszu Pomocy, pozostające na dzień 31 grudnia 2022 r. na rachunku bankowym Wojewody, w łącznej wysokości 27 342,3 tys. zł⁷³ zwrócono 2 i 16 stycznia 2023 r. na rachunki poszczególnych dysponentów Funduszu⁷⁴, w tytule przelewu wskazując, że zwrot dotyczy

⁶² Urząd nie otrzymał informacji o wysokości planu Funduszu Pomocy, środki zostały przekazane na rachunek Urzędu 26 czerwca oraz 20 lipca 2023 r.

⁶³ W 2022 r. 537 248 tys. zł a w 2023 r. 175 035 tys. zł.

⁶⁴ W 2022 r. 71 012,1 tys. zł a w 2023 r. 19 545,5 tys. zł.

⁶⁵ W 2022 r. 2 995,7 tys. zł a w 2023 r. 938,2 tys. zł (stypendia 652,7 tys. zł i materiały 285,5 tys. zł).

⁶⁶ W 2022 r. 11,4 tys. zł a w 2023 r. 9,2 tys. zł

⁶⁷ Ostatni dzień roboczy roku 2022 r. - wyciąg bankowy nr 198 rachunku nr 14 1010 1674 0000 5513 9130 1000.

⁶⁸ Tj. 26 076 173,44 zł.

⁶⁹ Saldo Wn konta 139-18 (26 076 173,44 zł).

⁷⁰ Znak FB-RDW.3123.2.2023.

⁷¹ Odpowiednio: 1/ złożone sprawozdanie z wydatkowania środków na orzekanie obywateli Ukrainy – pismem znak WZON.9530.3111.1.2023 (skorygowane 25 stycznia 2023 r.); 2/ poprzez Centralną Aplikację Statystyczną (CAS)) na realizację zadań o którym mowa w art. 27 ust. 17 oraz 25 ust. 21 w związku z ust. 3b, 3ba i 3c oraz w art. 25a ust. 8 w związku z art. 25a ust. 8a, a także w art. 26 ust. 4f w związku z ust. 4c ustawy o pomocy; 3/ złożone sprawozdanie z wykorzystania środków z Funduszu Pomocy na realizację poszczególnych zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy.

⁷² Znak: KO.ZFK.3146.2023.

⁷³ Powiększone o zwroty niewykorzystanych w 2022 r. środków w styczniu 2023 r. dokonane przez jst.

⁷⁴ Łącznie 14 przelewów do Ministra SWiA 14 304,5 tys. zł, Ministra RiPS 10 589 tys. zł i Ministra EiN 2 448,8 tys. zł.

niewykorzystanych środków z 2022 r.⁷⁵ W okresie od 30 grudnia do 31 lipca 2023 r. na rachunki poszczególnych dysponentów zwrócono łącznie 28 681,2 tys. zł niewykorzystanych w 2022 r. środków z Funduszu Pomocy⁷⁶. Niewykorzystane odsetki bankowe zwracano odrębnymi przelewami na rachunki poszczególnych dysponentów. W okresie od 14 grudnia 2022 r. do 30 lipca 2023 r. na rachunki poszczególnych dysponentów zwrócono łącznie 119,4 tys. zł⁷⁷ niewykorzystanych w 2022 r. odsetek bankowych⁷⁸.

(akta kontroli str. 17-35, 62-75, 2843-2857, 3098-3100)

Na podstawie badania zapotrzebowań składanych w kwietniu i wrześniu 2022 r. oraz lutym 2023 r. do poszczególnych dysponentów Funduszu Pomocy na zadania realizowane przez Urząd, jst i inne jednostki na rzecz obywateli Ukrainy stwierdzono, że Wojewoda przestrzegał: 1/ określonego przez dysponenta – Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji sposobu (wzoru) oraz terminu składania wniosków o pozyskanie środków z Funduszu (zapotrzebowań na środki); 2/ określonego przez dysponenta – Ministra Rodziny i Polityki Społecznej sposobu oraz terminu składania sprawozdań za pomocą którego przekazywał informacje o szacowanych potrzebach na realizowane zadania. Z wyjaśnień Wojewody wynikało m.in., że: 1/ wnioski o zasilenie rachunku Wojewody środkami z Funduszu były przekazywane według potrzeb z uwzględnieniem stanu środków znajdujących się na rachunku bankowym, w razie potrzeb były również aktualizowane (dot. dysponenta Ministra SWiA); 2/ tryb uruchomienia środków na wypłatę stypendiów i zasiłków szkolnych odbywał się dwuetapowo zgodnie z trybem zbierania danych określonych przez MEiN. Pierwsza transza środków uruchomiona została na podstawie danych zebranych z gmin dotyczących zapotrzebowania na wypłatę pomocy materialnej dla uczniów za okres luty-czerwiec 2022 r. Druga transza została uruchomiona na podstawie danych dotyczących zapotrzebowania na okres wrzesień-grudzień 2022 r., z uwzględnieniem środków nierozdysponowanych z poprzedniego okresu; 3/ wnioski do MRiPS o zasileniu rachunku Wojewody środkami z Funduszu na finansowanie pieczy zastępczej dla obywateli Ukrainy przekazywano cyklicznie w terminach wskazanych przez Ministerstwo - przeważnie przekazywano dwie informacje w miesiącu tj. zapotrzebowanie oraz weryfikację zapotrzebowania. Kwotę zbiorczego zapotrzebowania szacowano na podstawie informacji otrzymanych z powiatów dot. potrzeb finansowych kalkulowanych w oparciu o obowiązujące przepisy oraz przewidywaną liczbę obywateli Ukrainy przebywających na terenie danego powiatu. Zbiorcze zapotrzebowanie na środki z Funduszu uwzględniało środki pozostające w dyspozycji Wojewody (środki nierozdysponowane pomiędzy jednostki).

(akta kontroli str. 17-35, 41-59, 76-90)

W okresie od marca 2022 r. do kwietnia 2023 r. zapotrzebowania jst⁷⁹ na środki z Funduszu Pomocy, złożone za pośrednictwem Wojewody, do dysponentów Funduszu (Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Rodziny i Polityki Społecznej i Ministra Edukacji i Nauki) wynosiły łącznie 73 306,8 tys. zł⁸⁰. Wojewoda, zgodnie ze złożonymi przez jst zapotrzebowaniami⁸¹, przekazał im środki finansowe

⁷⁵ Z wyjątkiem przelewów z 2 stycznia 2023 r. z datą autoryzacji 30 grudnia 2022 r.

⁷⁶ 329 tys. zł w 2022 r. i 28 352,2 tys. zł w 2023 r.

⁷⁷ 36,1 tys. zł w 2022 r. i 83,3 tys. zł w 2023 r.

⁷⁸ Jst, które wykazywały środki na rachunku bankowym na koniec roku lub w późniejszych okresach to jest 15 stycznia lub 31 stycznia 2023 r. były telefonicznie dyscyplinowane i proszone o zwrot środków. Ponadto pismem z 21 grudnia 2023 r. Wojewoda zwrócił się do jst o zwrot w nieprzekraczalnym terminie do 28 grudnia 2022 r. niewykorzystanych środków z Funduszu Pomocy.

⁷⁹ 30 powiatów województwa dolnośląskiego.

⁸⁰ W 2022 r. 53 929,7 tys. zł a w 2023 r. (do końca kwietnia) 19 377,1 tys. zł.

⁸¹ W przypadku zadań w dyspozycji Ministerstwa SWiA stosowano refundację (dotyczyło takich zadań jak: 1/ zakwaterowanie; 2/ zapewnienia całodziennego wyżywienia zbiorowego, 3/ zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów).

z Funduszu, na realizację zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy, w łącznej wysokości 73 306,8 tys. zł⁸². Niewykorzystane środki, w łącznej wysokości 1 727,3 tys. zł, jst zwracały na konto Wojewody⁸³. Kwoty zgłaszanych Wojewodzie zapotrzebowań i przekazanych przez niego środków były najwyższe w miesiącach: maju, lipcu i październiku 2022 r. i wynosiły odpowiednio: 7 596,1 tys. zł, 6 453,1 tys. zł i 10 630,2 tys. zł⁸⁴, a najniższe w miesiącach: marcu, sierpniu i wrześniu 2022 r. i wynosiły odpowiednio: 955,1 tys. zł, 2 316,1 tys. zł i 3 607,2 tys. zł. W ww. okresie najwięcej zapotrzebowań na środki z Funduszu Pomocy zgłosiło Starostwo Powiatowe w Kłodzku (13 956,7 tys. zł) i Starostwo Powiatowe w Jeleniej Górze (7 442,6 tys. zł). Analiza dokumentacji, tj. złożonych wniosków przez trzy Starostwa Powiatowe⁸⁵ oraz bankowych dowodów księgowych (poleceń przelewu) wykazała, że środki na realizację zadań⁸⁶ przekazywano w miesiącu złożenia zapotrzebowania przez jst⁸⁷. Niewykorzystane środki, w łącznej kwocie 742,5 tys. zł, z tytułu nienależnie przyznanej pomocy lub w nadmiernej wysokości⁸⁸ jednostki zwracały na rachunek Wojewody⁸⁹. Zwroty środków przekazanych jst w tym samym roku Wojewoda przeznaczał na wznowienie wydatków na zadania a zwroty za rok 2022 dokonane w roku 2023 zwracał na rachunki bankowe poszczególnych dysponentów Funduszu Pomocy.

(akta kontroli str. Jarek tabela, 5-12, 20-35, 2858-3082, 3084-3089)

Z wyjaśnień złożonych przez Wojewodę wynikało, że Wojewoda monitorował wykorzystanie środków poprzez analizę składanych przez jst informacji o stanie środków, a także składanych przez jst informacji w zakresie wniosków o wypłatę świadczeń pieniężnych (art. 13 ustawy o pomocy). W tym celu została utworzona platforma internetowa – funduszpomocy.duw.pl na której jst zamieszczały stosowne informacje, co znacznie usprawniło proces monitorowania (dotyczyło dysponenta Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji); W 2022 r. środki przekazywane były gminom dopiero w II półroczu każdorazowo na wnioski które gminy zobowiązane były sporządzać zgodnie z odbieranymi sygnałami w kwotach niezbędnych do wypłaty. Środków nie przekazywano gminom w kwotach uprzednio zadeklarowanych w zapotrzebowaniu, gdyż zgodnie z odbieranymi sygnałami były już nieaktualne (dotyczyło dysponenta Ministra Edukacji i Nauki); W 2022 r. jst składały sprawozdania w układzie kwartalnym. Po analizie otrzymanych danych za okres od 24 lutego do 31 sierpnia 2022 r. pismem z dnia 29 września 2022 r. nr WZON.9530.3111.22.2022 Wojewoda Dolnośląski wystąpił do Pana Pawła Wdówika Sekretarza Stanu Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych o możliwość skorygowania (zmniejszenia funduszy na miesiące: listopad i grudzień 202 r., natomiast w roku 2023, począwszy od stycznia do złożenia wyjaśnień, jst złożyły sprawozdania w układzie miesięcznym. W związku z otrzymanymi danymi pismem z dnia 12 maja 2023 r. nr WZON.953.3111.21.2023 Wojewoda Dolnośląski wystąpił do Pana Pawła

⁸² Jak wyżej.

⁸³ Tj. 2,4% otrzymanych środków. W 2022 r. 1 711,8 tys. zł a w 2023 r. (do końca kwietnia) 15,5 tys. zł).

⁸⁴ O najwięcej środków z Funduszu Pomocy wnioskowało (wypłacono) Starostwo Powiatowe w Jeleniej Górze (1 733,8 tys. zł) oraz Starostwo Powiatowe w Kłodzku (1 723,1 tys. zł).

⁸⁵ W Jeleniej Górze, Kłodzku oraz Świdnicy.

⁸⁶ M.in. na: zakwaterowanie, zapewnienie całodziennego wyżywienia zbiorowego, zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów; na organizację doraźnego miejsca zakwaterowania, organizację wyżywienia oraz zapewnienie opieki socjalno-bytowej dla osób przybyłych z terytorium Ukrainy; na finansowanie pobytu dzieci obywateli Ukrainy umieszczonych w polskim systemie pieczy zastępczej; koszty związane z wydawaniem orzeczeń, legitymacji oraz kart parkingowych.

⁸⁷ Przekazano łącznie 25 654,9 tys. zł.

⁸⁸ W jednym przypadku mylny przelew (podwójnie przekazane środki) – dotyczyło Starostwa Powiatowego w Świdnicy.

⁸⁹ Np. z informacji uzyskanych od jst Wojewoda ustalił, że głównym powodem niewykorzystanych środków z Funduszu Pomocy były: migracja uczniów oraz nieudokumentowanie poniesienia wydatków na cele edukacyjne zgodnie z zasadami przyznawania świadczeń pomocy materialnej, co skutkowało nieprzyznaniem świadczenia bądź przyznaniem świadczenia w niższej wysokości.

Wdówka Sekretarza Stanu Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych o możliwość skorygowania (zmniejszenia) środków zapotrzebowanych z Funduszu Pomocy i zrezygnowanie z zaplanowanych funduszy na miesiąc lipiec 2023 r.; Wojewoda monitorował wykorzystanie środków przez jst otrzymanych na finansowanie pieczy zastępczej dla obywateli Ukrainy poprzez comiesięczną analizę rozliczeń. Informacje były weryfikowane i wykorzystywane przy przekazywaniu do jednostek kolejnych transz. Takie działanie miało na celu bieżącą weryfikację potrzeb jednostek i w razie konieczności dokonania przesunięcia niewykorzystanych środków między jednostkami (dotyczyło dysponenta Ministra Rodziny i Polityki Społecznej).

(akta kontroli str. 7-35)

Informacje o wysokości niewykorzystanych środków z Funduszu, według stanu na koniec każdego kwartału 2022 r., przekazywano zgodnie z terminem określonym w art. 14 ust. 16 ustawy o pomocy tj. w terminie 15 dni od dnia upływu każdego kwartału.

(akta kontroli str. 17-35, 60, 703-721, 2752-2799, 2805-2819)

W okresie objętym kontrolą Wojewoda składał z wymaganą przez poszczególnych dysponentów Funduszu częstotliwością i wyznaczonym okresem sprawozdania z realizacji wydatków ze środków Funduszu, tj.: 1/ raz w miesiącu (narastająco), począwszy od marca 2022 r. do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji⁹⁰; 2/ raz w roku roczne sprawozdanie za 2022 r. do Ministra Edukacji i Nauki oraz Ministra Rodziny i Polityki Społecznej; 3/ co kwartał do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych⁹¹. W okresie objętym kontrolą Wojewoda złożył trzy korekty sprawozdań, w tym dwie korekty sporządzono do sprawozdań złożonych do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji⁹², a jedno do sprawozdania Ministra Rodziny i Polityki Społecznej⁹³.

(akta kontroli str. 17-437, 2752-2799, 2805-2819)

Szczegółowe badanie rocznego sprawozdania z realizacji wydatków z Funduszu Pomocy, dla dysponenta - Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, sporządzonego za 2022 r., po korekcie z 6 lutego 2023 r., w zakresie planu, zasilenia otrzymanego z MSWiA oraz wykonania dla Urzędu⁹⁴ wykazało, że kwoty w nim wykazane były zgodne z ewidencją księgową⁹⁵. Stwierdzono także, że dane wykazane w ww. sprawozdaniu, w zakresie wykonania (przez jst i inne podmioty)⁹⁶, nie były zgodne z prowadzoną przez dysponenta części budżetowej ewidencją księgową. Z wyjaśnień złożonych przez Głównego Księgowego Budżetu wynikało, że zgodnie z pismem MSWiA z dnia 2 lutego 2023 r. nr DB-R.313.7.1.2023 w sprawozdaniu z realizacji wydatków z Funduszu Pomocy (korekta z 6 lutego 2023 r.) zostały uwzględnione zwroty niewykorzystanych środków dokonane przez podmioty realizujące zadania do dnia 6 lutego 2023 r. (tj. dnia sporządzenia korekty sprawozdania) dotyczące roku 2022. Z tego powodu kwoty wykonania wykazane w przedmiotowym sprawozdaniu różnią się od kwot ujętych w ewidencji finansowo księgowej na koniec roku 2022. Wykazana w sprawozdaniu kwota wykonania

⁹⁰ Sprawozdanie za miesiąc marzec sporządzono za okres od 18 do 31 marca 2022 r.

⁹¹ W przedmiocie realizacji zadań orzekania o stopniu niepełnosprawności, wydanych legitymacji i kart parkingowych oraz funkcjonowaniu zespołów do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności.

⁹² Roczne sprawozdania z realizacji wydatków z Funduszu Pomocy sporządzonego za 2022 r., korekta z 30 stycznia i 6 lutego 2023 r.

⁹³ Roczne sprawozdania z realizacji wydatków środków Funduszu za okres od dnia 24.02.2022 r. do 31.12.2022 r., korekta 24 stycznia 2023 r.

⁹⁴ Dysponenta III stopnia.

⁹⁵ Wydatki ujmowano w podziale klasyfikacji budżetowej (w wyodrębnionym dzienniku częściowym księgi głównej oznaczonym symbolem: FPOM).

⁹⁶ Tj. kolumna V sprawozdania w zakresie zadań: 1/ zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego (...); 7/ wykonanie zdjęcia osobie ubiegającej się o nadanie numeru PESEL oraz 9/ podjęcie innych działań niezbędnych do udzielenia pomocy. Różnice odpowiednio: 520 637,01 zł; 3 426,46 zł i 20 844,24 zł.

w wysokości 522 631 672,26 zł stanowi różnicę pomiędzy kwotą środków otrzymanych z MSWiA w 2022 r. w wysokości 537 248 000 zł, a kwotą środków zwróconych do MSWiA do dnia 6 lutego 2023 r. w wysokości 14 616 327,74 zł.

(akta kontroli str. 17-35, 138-143, 152154, 2820-2836, 2842, 3090-3094, 3100-3104)

16. Na podstawie dostępnych w Urzędzie dokumentów, tj.: 1/ zbiorczej analizy dotyczącej realizacji zdań w trybie art. 12 oraz art. 13 ustawy o pomocy, sporządzonej wg stanu na 30 listopada 2022 r., na podstawie informacji z jst⁹⁷; 2/ informacji o Funduszu Pomocy (wydatkach na pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, wg stanu na 31 grudnia 2022 r.); 3/ zbiorczych zestawień dotyczących liczby obywateli Ukrainy objętych wnioskami z art. 13 ustawy o pomocy, wg stanu na 15 marca 2023 r. oraz 30 kwietnia 2023 r., przekazanych odpowiednio: 20 marca oraz 11 maja 2023 r. do MSWiA⁹⁸; 4/ informacji o realizacji zadań w 2022 r., wg stanu na 31 grudnia 2022 r. oraz wg stanu na 31 maja 2023 r. w zakresie wykorzystania środków z Funduszu Pomocy przekazanych jst (powiatom) na organizację opieki nad małoletnimi uchodźcami ustalono, że w okresie objętym kontrolą Wojewoda dokonywał bieżącej analiza i oceny efektów na potrzeby monitorowania działań pomocowych prowadzonych na terenie województwa dolnośląskiego w zakresie udzielania pomocy obywatelom Ukrainy z uwzględnieniem wielkości środków przeznaczonych na tę pomoc.

(akta kontroli str. 7-19, 36-59, 179-200, 424-437)

Z ww. analiz wynikało m.in., że kwoty środków otrzymanych z Funduszu Pomocy, wg poszczególnych dysponentów Funduszu, wg stanu na 31 grudnia 2022 r.⁹⁹, przeznaczono na: 1/ wypłatę świadczeń pieniężnych, na podstawie art. 13 ustawy o pomocy¹⁰⁰, za 193 958 obywateli Ukrainy¹⁰¹ z 212 601 obywateli Ukrainy objętych wnioskami (tj. 91%); 2/ wydanie numeru PESEL dla 152 850 obywateli Ukrainy; 3/ wykonanie zdjęcia osobie ubiegającej się o nadanie numeru PESEL dla 87 082 obywateli Ukrainy; 4/ sfinansowanie pobytu w domach pomocy społecznej dla 4 obywateli Ukrainy; 5/ wypłatę składek na ubezpieczenie zdrowotne dla 106 obywateli Ukrainy; 7/ wypłatę zasiłków okresowych dla 1 319 obywateli Ukrainy (3 148 świadczeń); 8/ wypłatę zasiłków stałych dla 125 obywateli Ukrainy (507 świadczeń); 9/ sfinansowanie pobytu w mieszkaniu chronionym dla 1 obywatela Ukrainy (cztery świadczenia); 9/ na zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży w szkole i w przedszkolu dla 9 862 obywateli Ukrainy¹⁰²; 10/ wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na 128 923 świadczeń dla obywateli Ukrainy; 11/ wypłatę zasiłków celowych dla 184 obywateli Ukrainy (277 świadczenia); 12/ realizację zadań przez powiatowe/miejskie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności na rzecz obywateli Ukrainy – wydano 871 orzeczeń; 13/ wypłatę świadczeń rodzinnych na 102 037 świadczeń rodzinnych dla 6 923 rodzin z Ukrainy; 14/ zapewnienie bezpłatnej pomocy psychologicznej przyznano 7 791 świadczeń; 15/ wypłatę stypendiów i zasiłków szkolnych dla odpowiednio: 854 i 155 dla uczniów będących obywatelami Ukrainy.¹⁰³

(akta kontroli str. 7-19, 36-59, 179-200, 424-437, 2226-2243)

⁹⁷ Opracowana informacja sporządzona została na potrzeby Wojewody.

⁹⁸ Sporządzaną na podstawie danych przekazywanych przez jst.

⁹⁹ Z wyjątkiem świadczenia pieniężnego na podstawie art. 13 ustawy o pomocy.

¹⁰⁰ Z tytułu zapewnienia zakwaterowania i żywienia obywatelom Ukrainy.

¹⁰¹ Stan na 30 kwietnia 2023 r. (liczba pozytywnie rozpatrzonych wniosków).

¹⁰² W tym na zapewnienie jednego gorącego posiłku/zasiłku celowego dla dzieci i młodzieży dla 7 442 obywateli Ukrainy i na żywienie dzieci w przedszkolu dla 2 420 obywateli Ukrainy.

¹⁰³ 1-3 dotyczy dysponenta Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, 4-14 dotyczy dysponenta Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, 15 dotyczy dysponenta Ministra Edukacji i Nauki.

17. Stosownie do art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁰⁴ Wojewoda dokonał aktualizacji polityki rachunkowości w zakresie operacji na rachunku Funduszu¹⁰⁵, wprowadzając wyodrębnioną ewidencję księgową.¹⁰⁶ Przyjęte w Urzędzie zasady rachunkowości pozwalały na sporządzenie sprawozdań w wymaganej szczegółowości (w podziale na grupę jednostek którym przekazywano środki oraz zadania¹⁰⁷).

(akta kontroli str.17-35, 201-210)

Badanie prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych, na wyodrębnionym rachunku Funduszu, przeprowadzono na próbie 60 zapisów dotyczących przekazania jst środków, na realizację zadań gdzie dysponentem był Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, z czerwca 2022 r. i stycznia 2023 r. o łącznej wartości 8 933 tys. zł¹⁰⁸. Stwierdzono, że zdarzenia, w tym operacje gospodarcze prowadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym ujmowano w księgach rachunkowych, na kontach księgowych, zgodnie z ich treścią ekonomiczną¹⁰⁹. Ewidencja środków z Funduszu Pomocy przekazanych przez MSWiA oraz ewidencja wydatków z Funduszu Pomocy nie prowadzono wg podziałek klasyfikacji budżetowej¹¹⁰. Z wyjaśnień złożonych przez Głównego Księgowego Budżetu wynikało, że *Środki Funduszu Pomocy są środkami pozabudżetowymi, których zasady realizacji reguluje odrębna ustawa. Środki przekazywane są przez danego dysponenta Funduszu Pomocy np. Ministra SWiA Ministra RiPS na wyodrębniony rachunek bankowy Wojewody Dolnośląskiego, który następnie kieruje je do jednostek bezpośrednio realizujących zadania tj. do jst, fundacji i stowarzyszeń oraz Wydziału Organizacji i Rozwoju DUW. Wojewoda jest tutaj wyłącznie pośrednikiem w przekazywaniu środków. Kwoty otrzymane od dysponenta Funduszu Pomocy nie są dochodem wojewody, a kwoty przekazane do jednostek realizujących zadania nie stanowią wydatku wojewody. Dochód i wydatek powstaje dopiero w jednostce bezpośrednio realizującej dane zadanie, na co wskazuje art. 14 ust. 14 ustawy o pomocy. Wobec powyższego tam istnieje konieczność ujmowania środków w klasyfikacji budżetowej. Ponadto, środki na konkretne zadania przekazywane są Wojewodzie przez poszczególnych dysponentów Funduszu Pomocy również bez wskazania klasyfikacji budżetowej, jedynie ze słownym opisem zadania. Dla zadań, w których dysponentem Funduszu Pomocy jest Minister SWiA określony został przez niego zakres i częstotliwość sporządzanych sprawozdań, który nie obejmuje w swojej szczegółowości klasyfikacji budżetowej. Również plan zatwierdzany przez Ministra SWiA dla Wojewody Dolnośląskiego nie określa klasyfikacji budżetowej. Natomiast wskazana w piśmie Ministra SWiA¹¹¹ klasyfikacja budżetowa, zdaniem Wydziału*

¹⁰⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.

¹⁰⁵ Zarządzenie nr 381 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 grudnia 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie przyjętych zasad rachunkowości w zakresie obsługi budżetu Wojewody Dolnośląskiego, które weszło w życie z dniem podpisania, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022 r.

¹⁰⁶ Tj. podział księgi głównej na część o symbolu 18 – wyróżnik tej części księgi głównej dodawano do każdego konta syntetycznego.

¹⁰⁷ Analitykę do konta syntetycznego prowadzono z podziałem na zadania oraz jst. Po nazwie zadania można było ustalić dysponenta Funduszu, tj. Ministra: SWiA, RiPS, EIN, Cyfryzacji.

¹⁰⁸ Na podstawie wyników badania wyciągów z operacji bankowych dotyczących przekazania środków z Funduszu dla 20 jst w czerwcu 2022 r. (26 i 27) i dla 22 jst w styczniu 2023 r. (30).

¹⁰⁹ Wn 240 Ma 139 z wyróżnikiem, tj. symbolem 18 dodawanym do każdego konta oraz podziałem analitycznym, tj. symbolem dotyczącym zadania: 21 (zakwaterowanie i wyżywienie); 23 (transport), 24 (transport publiczny), 25 (środki czystości); 26 (świadczenia pieniężne), 27 (PESEL), 28 (zdjęcia), 29 (podejmowanie innych działań).

¹¹⁰ Stosownie do informacji przekazanej przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, pismem z dnia 25 marca 2022 r. (znak DB-311-24-4/2022), ewidencja przekazanych przez MSWiA środków z Funduszu Pomocy powinna być prowadzona w dziale 754 *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa*, rozdziale 75495 *Pozostała działalność*. Natomiast wydatki powinny być ujmowane w ww. dziale i rozdziale, w odpowiednich paragrafach zgodnych z charakterem ekonomicznym wydatków. (Dysponent III stopnia – UW miał wprowadzoną klasyfikację, jako wydatkujący środki z FP).

¹¹¹ Nr DB-B-311-24-4/2022 z dnia 25 marca 2022 r.

Finansów i Budżetu DUW, odnosi się do jednostek bezpośrednio realizujących dane zadania.

(akta kontroli str. 17-35, 3093-3094, 3105)

18. W odpowiedzi na pytanie czy sporządzano okresowe sprawozdania i raporty dotyczące realizacji zadań na rzecz obywateli Ukrainy, w tym odpowiedzi na żądanie Prezesa RM Wojewoda wyjaśnił, że sprawozdania wysyłane były z imiennej skrzynki Dyrektora Biura Wojewody, ale nie mogą zostać przekazane kontrolującemu, gdyż przez błąd ludzki (podczas migracji danych na nowy komputer) utracił on dostęp do wiadomości e-mail wysłanych przed 10 października 2022 r.

Dyrektor Biura Wojewody wyjaśnił dodatkowo, że raportowanie przekazywane było do MSWiA i dotyczyło różnego rodzaju informacji z zakresu punktów recepcyjnych i NGO (w tym podpisywanych umów, ogłoszonych naborów itp.). Raporty miały charakter doraźny. Prośby o przesyłanie przedmiotowych raportów przedstawiane była zazwyczaj podczas wideokonferencji, wskazując zakres danych oraz termin przekazania. Raportowanie odbywało się w okresie zwiększonego napływu obywateli Ukrainy tj. w pierwszej połowie 2022 r. Z uwagi na mnogość zadań i obowiązków realizowanych ówczesnie w ramach zadań pomocowych obywatelom Ukrainy, Dyrektor Biura Wojewody nie był w stanie bardziej szczegółowo odnieść się do zapytań NIK w przedmiotowym zakresie.

(akta kontroli str. 17-35, 3106-3110)

19. Do Wojewody zgłaszano liczne problemy, które starano się rozwiązywać na bieżąco, a w przypadkach przekraczających kompetencje Wojewody zwracał się o pomoc do strony rządowej (np. na licznych wideokonferencjach). Wojewoda wyjaśnił, że skala tych problemów uniemożliwia udzielenie precyzyjnej odpowiedzi gdyż *Dolny Śląsk jest drugim co do liczby przyjmowanych uchodźców województwem w Polsce, a np. w szczytowym momencie tylko na dworcu Wrocław-Główny PKP wysiadało ponad 7 000 uchodźców dziennie – właściwie każdy z nich zgłaszał w punkcie informacyjnym Wojewody jakieś problemy.* Gminy województwa dolnośląskiego w związku z realizacją zadań dotyczących nadawania nr pesel (UKR) oraz wykonywania w tym celu fotografii zgłaszały problem z brakiem tłumaczy oraz podnosiły kwestię ich finansowania z Funduszu Pomocy. Tutejszy Wydział wystąpił w tej kwestii z zapytaniem do MSWiA.

(akta kontroli str. 1998-2018)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Na podstawie 10 zbadanych umów na realizację zadań publicznych polegających na udzielaniu pomocy obywatelom Ukrainy¹¹² stwierdzono, że nie zawierały one niektórych elementów określonych w załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia w sprawie wzorów, a w szczególności brak było w nich zobowiązania zleceńobiorców się do przechowywania dokumentacji, w tym dokumentacji finansowo-księgowej, związanej z realizacją zadania publicznego przez okres 5 lat, licząc od początku roku następującego po roku, w którym realizowano zadanie publiczne; obowiązku wykorzystania i zwrotu w przypadku braku wykorzystania, przychodów uzyskanych w związku z realizacją zadania, w tym odsetek bankowych od przekazanej dotacji; zakazu zbywania rzeczy zakupionych za środki pochodzące z dotacji; odpowiedzialności wobec osób trzecich.

¹¹² 44/2022/FP z 15.09.2022 r., 41/2022/FP z 25.07.2022 r., 37/2022/FP z 4.07.2022 r., 40/2022/FP z 3.08.2022 r., 43/2022/FP z 22.08.2022 r., 23/2022/FP z 4 lipca 2022 r., 1/2022/FP z 1 kwietnia 2022 r. zmieniona aneksem z 11 maja 2022 r., 21/2022/FP z 4 kwietnia 2022 r., 38/2022/FP z 7 kwietnia 2022 r., 5/2022/FP z 13 czerwca 2022 r. zmieniona aneksem nr 1/2022 z 6 września 2022 r.

W świetle art. 16 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego, organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, przyjmując zlecenie realizacji zadania publicznego w trybach, o których mowa w art. 11 ust. 2, zobowiązują się do wykonania zadania publicznego w zakresie i na zasadach określonych w umowie odpowiednio o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego, sporządzonej z uwzględnieniem art. 151 ust. 2 i art. 221 ust. 3 ustawy o finansach publicznych oraz przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego, a organ administracji publicznej zobowiązuje się do przekazania dotacji na realizację zadania. Ramowy wzór umowy o realizację zadania publicznego oraz umowy o realizację zadania publicznego na podstawie oferty wspólnej, o których mowa w art. 16 ust. 1 i 6 ww. ustawy określony został w załączniku nr 3 do rozporządzenia w sprawie wzorów umów.

(akta kontroli str.2391-2393, 2436-2440, 2467-2470, 2506-2509, 2560-2567, 2586-2589, 2624-2627, 2645-2648, 2675-2678, 2729-2732)

Wojewoda wyjaśnił: Zgodnie z art. 12 ust. 8 ustawy z dnia 12 marca 2022 roku o pomocy Wojewoda mógł zlecić organizacjom pozarządowym, podmiotom wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy (...)o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz związkom zawodowym realizację zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert, o którym mowa w dziale II rozdziale 2 ustawy (...)o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, uwzględniając przepisy art. 43, art. 47, art. 151 oraz art. 221 ust. 1 -3 ustawy (...) o finansach publicznych. Wzory zawartych umów na realizację zadań publicznych spełniają zapisy art. 151 ust. 2 i art. 221 ust. 3 tejże ustawy i zawierają wszystkie wskazane elementy.

(akta kontroli str. 2156)

NIK nie podziela stanowiska przedstawionego w wyjaśnieniach. Z przywołanego przepisu (art. 12 ust. 8 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy) wynika możliwość pominięcia wyłącznie otwartego konkursu ofert, o którym mowa w rozdziale drugim działu drugiej ustawy o działalności pożytku publicznego, a nie wszystkich przepisów tej ustawy – tak więc zastosowane umowy powinny zawierać elementy wynikające z przepisów rozporządzenia w sprawie wzorów umów.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działalność Urzędu w zbadanym obszarze. Wojewoda prawidłowo i efektywnie realizował działania podjęte w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
Wnioski W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy o NIK, wnosi o:

Zapewnienie opracowania wzorów umów na zlecane zadania publiczne zgodnych z rozporządzeniem w sprawie wzorów umów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

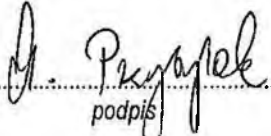
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

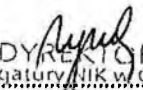
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 19 września 2023 r.

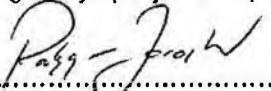
Kontrolerzy
Marlena Przybylak
specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor
Iwona Zyman

DYREKTOR
Delegatury NIK w Opolu
.....
podpis
Iwona Zyman

Jarosław Pałęga
główny specjalista k.p.

.....
podpis

